

Руснаци у Швеце

Рок XI, Чис. 3 Септембер—Децембер/2012/September—December Vol.11, No. 3

ЖАДАМЕ ВАМ
РАДОСНИ ДНІ

КРАЧУНА
И ЩЕШЛІВИ
НОВИ

2013. РОК

КАНАДА ПРЕСТАЛО З РОБОТУ ОДЗЕЛЕНЄ НА
РУСКИМ ЯЗИКУ У КИЧЕНЕРУ

“РУСКА ШКОЛА” УЖ ЛЄМ ПАМЯТКА...

КРАСНА ПАМЯТКА...

◆ Нет вецей ‘рускей школи’ у Киченеру! И то не од початку школского року тераз у септембру але, указало ше, ‘руска школа’ ше видихала ише концом януара 2012 року.

А як кед би вчера було кед сом у остатнім чишле новинкох “Руснаци у Швеце” за 2007. рок такповесц ‘до гвиздох’ дзвигал факт же 27. октобра 2007. року у St. Louis Learning Centre отримана з рускими дзецми перша godzina у, як зме ю теди наволали, ‘рускей школи’ на руским язике. У лавкох ше нашли 12. дзеци а досц мотивовано з нїма робела їх учителька Славка Макаї. Помедзи вецей позитивних стварох теди една була очиглядна – родичи теди зоз широким шерцом потримали тоту иницијативу.

Кед сом теди о тим єдному приятельови у Немецкей детальнейше написал, вон ми цали у еуфорії, написал и такє: Ša ljem naj jeden rok tirva, dumam tak pesimistično patrene, ta i to za istoriju Rusnacoh. Ostal som bez slova! А, ниа, не бул то єден рок але, указало ше, потирвало то скоро 4 и пол рока. Зоз дзецми робели три учительки, перши три роки шицки були задовольни...а вец почал опадовац ентузијазем, и гроженє же ше така школа завре було вше очигляднейше, на цо ше спозоровало и у написох у наших новинкох. Упечаток бул же ше нїхто не стреса не знам як пре тото. ‘Руска школа’, яке то барз “важне”, агејце...

Же родичи-Руснаци вецей не водза свойо дзеци соботу на 9 рано до St. Louis Learning Centre дознал сом цалком случайно. И вец сом рушел шлїдом теј информациї же бим дознал, евентуално, деталї и написал тот инмемори

ЕКСКЛУЗИВНЕ

ИНТЕРВЮ ЗОЗ ЧУДЕСНУ ДАМУ РУСИНСКОЙ
НАРОДНЕЙ МУЗИКИ – МАРИЯ МАЧОШКОВА

БУЛО ТО ЯК КРАСНИ СОН

Пише:

Др. Мишел ПАРВЕНСКИ
Назарет, ПА, ЗАД

Под час путованя хторе орґанізовало Карпато-русинске друтво 2000. року мали зме нагоду видзиц Марию Мачошкову. Спрам ориґиналногo розпорядку нам мала танцовац танечна ґрупа ПУЛС-а, медзитим, вони були на турнеї та председател Друтва орґанізовал же би нас забавела Мария. Я була барз импресионована, як и цала ґрупа, кед зме почувствовали з яким вона одушевийом шпива русински народни шпиванки. Єдна ствар хтору вона запровадовала, а хтору векшина спомедзи наших шпивачкох народних писньох не робя, то тото же вона непрерывно стої на бини. З другима словами, кед почне шпивац вона ше руша ведно зоз музику. Я ю видзела як шпива у рижних нагодох и мам велї ей ЦД-и. Кед ше ми того лета указала нагода же бим ю интервювала (дзекујуци приятельом зоз Стрoпкова) я на понукнуце одвитовала зоз дефинитивним ГЕЙ.

За мене було барз вигодне же интервю мал буц окончени у Театру Александра Духновича у Прешове. Я ше чувствовала як кед бим була у моїм доме зоз Марию. Було то

Було то так дакеди, тераз то уж лем памятка: Сobotами руска класа знала буц полна кед ше зишли родичи и дзеци...

AN INTERVIEW WITH MARIJA MAČOŠKOVA

THE GRAND DAME OF RUSYN FOLK MUSIC

By Dr. Michele
PARVENSKY
Nazareth, PA, USA

During a Carpatho Rusyn Society Tour in the year 2000, we had the opportunity to see **Marija Mačoško**. We were originally to be entertained by the folk group **PULS**, however, they were on tour so the president of the society arranged for Marija to entertain us. I was impressed as was the rest of the group, with her enthusiasm for singing Rusyn folk songs. One thing that she did that many of our female folk singers don't do is stand still. In other words, she gets into her songs and moves along with the music. I have seen her perform at other functions and own many of her CD's. When the opportunity came this summer to interview her (thanks to friends in Stropkov), I responded with a definite YES.

It was fitting that the interview took place in the Alexander Duchnovich Theater in Prešov. I felt right at home with Marija. It was as if she were a member of my family – in reality she is – a fellow Rusnak.

Marija was born 30 March 1940 in the village of Potočky, okres Stropkov. She was one of six children – five girls and one boy. During WWII, the family house was burned to the ground by the Nazis so the family moved to Maly Rolnik. Marija attended school in Breznica when she was old enough.

Йозеф Пирог и Мария Мачошкова

Мария Мачошкова и Рудолф Смотер

таке чувство як кед би вона була член моей фамелії – у реалносни вона то наисце – як добра особа Русинка.

Мария народжена 30. марца 1940. року у валале Поточки, округ Стропков. Була едно спомедзи шесцерих дзецех – пейц дзивчата и еден хлапец. Под час Другей шветовой войни нацисти запалели їх обисце и воно згорело до фундаменто так же ше фамелия мушела преселіц до валалу Мали Ролник. Мария ходзела до школи у Брезници кед за то пришол час. Понеже дзеци мушели ходзиц пешо до школи та им вжине дома закураццали ренди коло ногох же би им було цепшейше. Ренди були намочени до води и випросцали ше кед би ше сушили и грали дзецом ноги. Не знали вони теди ні за яки ботоши понеже ше ботоши не могло нігдзе найсце такой по войни. Фамелия мала надосц домашні животині але после того як им запалена хижа вони не мали скоро ніч живини и статку. Марийовой мацери ше удало якош виратовац едно прашатко скорей як цо хижа цалком згорела а познейше вони були у можлівосци дойсд до двох кравох хтори були хасновани за оранє. Марийова мац шпивала колісанки своїм дзецом так же було цалком природне же Мария нашлідзела дар за шпиванє од ей мацери. Єй учитель у основней школи замерковак красни Марийов глас и почал ю провадзиц на виоліни кед шпивала. Мария констатовала же вона часто шпивала под час бависка уж од ей шейсц рокох та надалей.

Дзеци не мали ані ципели та їх оец описал дзецкову талпу на филцу хтори бул прекрити зоз розпушену гуму. Гума ше стидла и ствардла як ше хладзела. Таку обуи вони мали на ногох кед ходзели до школи. Кед ше позобували та оец препатрел обуи и

Ансамбл ПУЛС
60-тих рокох

Since the children had to walk to school, they would wind fibers around their legs in winter for warmth. The fiber was pre-soaked in water and would unwind when it dried out and warm their legs. They didn't know anything about socks since no socks were available after the war. The family had animals at home but after the burning of their house, they had almost nothing. Her mother managed to retrieve a small pig before the house was totally consumed and afterwards they were able to acquire two cows which they used for plowing. Marija's mother would sing lullabies to her children so it was natural that she acquired the gift of singing from her mother. Her elementary school teacher noticed her beautiful voice and began accompanying her with his violin when she sang. She stated that she could sing during his playing as early as age six.

The children also had no shoes so their father would outline the children's feet in felt which was covered with melted rubber. The rubber would harden upon cooling. They wore these to school. When they wore out the father would repair them. Marija's father played the harmonica but she never took any music lessons. She studied in Stropkov for the second half of her elementary education. She went to a boarding school since Potočky was 7 km away. When she went home she walked, although at times she would take a horse and carriage. She started to think about singing while attending school in Stropkov. However, since there were six children in the family there was no money to support her studies. Her one and only brother was the fifth child and therefore was too young to help his father with farm work. As a result of this, Marija and her sisters learned how to plow and help with all the errands on the farm. This was essential since much of the time her father was ill. The duties of caring for the farm and everything that was entailed fell on the shoulders of the daughters.

Potočky had a radio but no electric. As a result, the radio had to be run off of batteries. Marija and her family would listen to Sasha Guzova and eventually, Marija learned all of her songs. It so happened that one year the Sub Dukla Folk Ensemble wanted to have a competition for singers. Marija wanted to participate, however, her father did not want her to go. He told her that all the farm work would have to be completed before she could go anywhere. She was invited in October of 1956 to try out for the new group – PULS. She was only sixteen. The farm work was finished and Marija and her father went to Prešov by bus. The chairman of the competition was Prof. Iurii Kostiuk. When Marija and her father arrived at the

пооправлял тоті цо були очкодовани. Марийов оцц знал грац на гармуники а вона нігда не ходзела до даякей музичней школи. Вона ходзела до висших класох основней школи у Стропкове. Мария бивала у школским интернату понеже валал Поточки бул оддалени 7 километри од Стропкова. Кед одходзела дому вона звичайно ишла пешо, а з часу на час ше припитала на даяки коч. О шпиваню почала роздумовац под час ходзенья до школи у Стропкове. Медзитим, понеже було шесцero дзеци у фамелиї не було пенсжу за ей окремене школоване. Ей єдини брат бул пияте дзецко по шоре и бул барз мали же би помагал оцови у обисцу. Мария и ей шестри научели орац у полю як и помагац у шицких роботах у обисцу. То було неохобне понеже ей оцц бул часто хори. Шицки обовязки и бриги у обисцу и на полю и шицко цо за тим шлідзело спадло на плеца дзивкох.

У валале Поточки бул радио але не було електричней струї. Радио ше могло слухалц лем кед ше даяк набавело батерії. Мария и ей фамелия слухали теди популярну Сашку Гузову и Мария научела шпивац шицки ей писні. И збуло ше же теди, єдного року, Поддуклянски народни ансамбл мал авдицию за шпивачох. Мария сцела участвовац на авдициї медзитим ей оцц не жадал же би вона там пошла. Гварел ей же шицки роботи у обисцу муша буц покончени скорей як цо вона було дзе пойдзе. Вона була поволана у октобре 1956. року же би опробовала постац член нового ансамблу – ПУЛС. Було ей теди лем шеснац роки. Шицки роботи у обисцу и на полю були покончени и Мария и ей оцц одпутували до Прешова на автобусу. Руководитель тей авдициї бул проф. Юрїй Костюк. Кед Мария и ей оцц сцигли пред дзвери дзе була авдиция у театре Костюк отворел дзвери попатрел на младу худу дзивку и ей оца и опитал ше ей оцови же чи вон сце участвовац на авдициї. Бул там пияно хтори могли хасновац. Костюк ей гварел же там будзе надосц присутних людзох хтори буду оценьовац ей наступ як потенциалного члена ансамбла. Єдна спомедзи шпивачкох ПУЛС-а попатрела на ню и опитала ше чи то вони маю отвориц и дзецинску заграду? Марийов оцц стал при ней кед почала шпивац. Костюк непрерывно грал ноти на пияну вше висше и висше. Мария му гварела же вона не може так високо шпивац. Ей оцц ей гварел, на його правим русинским зыку, же гоч вон то так зробел а вона требала шпивац нїзше. Шицки ше з того нашмеяли! Велї у ансамблу не жадали же би млада дзивка була прията и пре ей пубертет. Вони думали же ей плюца були слаби и же вона познейше може страциц глас. Велї спомедзи танечніцох хтори шедзели вонка под час авдициї тиж ю не сцели у їх штредку. Аж и сама Мария заключела же вона, така млада, не припада до кругу тих старших женох. Про-фесор Костюк заключел, понеже препознал ей можлівсци, же ю вон приме на свою одвичательносц и же виплаци ей евентуални трошки кед же би ше ей не удало постац добра шпивачка. Вон ю нігда не примушовал же би школовала свой глас понеже вона ма природно красни глас за шпиване. Професор Костюк бул єден од сновательох и уметніцки директор ПУЛС-а и написал велї статї о русинскей на-родней музики. Вон нацив-йовал велї валали препоз-навал природни таланти кед их пренашол на терену.

Мария на авдициї шпивала писню "Пада дидждж". Тота писня допринесла же би вона була прията до ансамблу. Кед ей гварели же є прията до ансамблу такой

Юрїй Костюк

door of the theater, Kostiuk upon opening it took one look at the skinny young lady and her father and asked her father if he wanted to participate in the competition. There was a piano which they could use. Kostiuk told her that many people were present who would evaluate her for the folk ensemble. When one of the singers from PULS noticed her, she asked if they were running a kindergarten. Marija's father always stood next to her when she started to sing. Kostiuk kept playing the notes on the piano higher and higher. Marija told him that she couldn't sing

Ансамбл ПУЛС и нѣшка єден з найлєпших ансамблѡх у Словацкєй

that high. Her father in his best Rusyn language told her that when he did this, she should sing lower. Everyone laughed! Many in the ensemble did not want to accept a young girl during her puberty. They figured that her lungs were weak and that she could lose her voice. Many of the women dancers who sat outside during the competition also did not want her in their midst. Even Marija herself stated that she looked out of place with all of these older women. Prof. Kostiuk stated that he would take responsibility for her and pay for everything if she failed because he recognized her potential. He never wanted her to take voice lessons because he knew that she had a natural singing voice. Prof. Kostiuk was one of the co-founders and artistic directors of PULS and had written much about Rusyn folk music. He had been to many villages and recognized native talent when he encountered it.

Marija had to sing a song for the competition; she chose "Pada Došč." This song earned her the opportunity to join the ensemble. When told that she made the group, she was asked if 800 crowns would be enough for a salary. She had never heard of this amount of money. The farmers in her area, including her father, had to produce crops for the state. He was happy to have 20 crowns left to buy potato sugar after all the taxes were paid. When she was asked when she could start, she stated tomorrow! Marija and her father went back to Stropkov, walked to Potočky, and relayed the news to the family. Her mother sewed a shirt, skirt, and tights for her. She had almost nothing in her suitcase. When she came to Prešov the next day she had only 22 crowns. Her father had given her 50 crowns but it cost 28 for the bus ticket. As a result, Marija lived on one piece of bread and a cup of coffee for breakfast. One of the dancers from the ensemble noticed this and helped her. Later in the year, she asked when she would get paid and on the 19th of December she received 300 crowns. She gave 100 to the dancer who helped her, 100 to her parents, and the rest for herself. Pensions didn't exist under the Communist Regime so she tried to support her sisters as her father was often quite ill.

The high point of Marija's career was her first performance in 1957. Her parents sat in the first row of the theater. Her father told her mother that now everyone would know their name. The theater was crowded for PULS' first appearance in Prešov. Marija was surprised to see so many people, even in the balcony. Kostiuk conducted. After her first solo, she

ше ей опитали чи 800 коруни бу-дзе достаточне як мешачна плаца. Вона потеди нїгда не чула о таким количествє пе-нежу. Селяне у їх краю, укључуючи ту и ей оца, продуковали рижни шаца за державу. Єй оцєц бул щєслїви кєд му остали 20 коруни же би купєл кромплєови цукєр послє того кєд виплацєл шицки порциї. Опитали ше Мариї же кєди можє почач и вона гварєла же можє такѡй од идущѡго дня! Марија и ей оцєц ше врацєли до

Стропковє, пошли пешѡ до валалу Потѡчки, и обявєли новѡсц у фамєлиї. Мац ей

ушила блузну, сукню и бѡтоши. И попри того ей куфрик бул скоро празни. Кєд пришлє до Прєшѡва идущѡго дня вона малє у кишєнки лєм 22 коруни. Оцєц ей дал 50 коруни алє 28 мушєла заплациц за автобуску карту. З оглядом на тѡто, Марија жилє од єдногѡ фалаткє хлєбє и шѡлїчки кафи за фришитк дньѡво. Єден з танєчнїкох у ансамблѡ тѡто обачєл и помогѡл ей. Познєйше, вона ше випитѡ-валє же кєди будзє плаца и, конєчно, 19. дєцємбрє вона досталє 300 коруни. Такѡй врацєлє 100 танєчнїковѡ хторѡ ей помогѡл, 100 далє родичѡм а гєвтѡ булѡ ей, за живѡт. Пензиї за парастѡх нє постѡяли под час комунїстичногѡ рєжимѡ так же вона пробѡвалє помогнуц свїм шєстром як и оцѡви хторѡ бул часто хорѡ.

Найвисшє тѡчкє тєдишнєй Мариїѡвєй шпивачкєй карїєри бул ей перши урядѡви наступ 1957. рѡку. Єй родичи шєдзєли у першим шѡрє у театрє. Єй оцєц гварєл мацєри же тєраз кєждє будзє знац за їх прєзвїско. Салє театрє булє прєполнє за тѡт перши наступ ПУЛС-а у Прєшѡвє. Марија булє нєспѡдзївєнє кєд видзєлє барз вєльѡ людзѡх, аж и на балкѡнох. Кѡстюк дїрїговєл. Послє ей першєй солѡ шпїванкѡ Марија ше поклонєлє и пошлє зѡз бинѡ прѡвадзєнє зѡз моцним аплаузѡм. Аплауз ше прєдлужєл и вона ше прєплашєлє. Кѡстюк ей гварєл же би вїшлє опрєз публїкѡ и ознѡвєлє ше поклонєлє. Вѡнє тѡ, у стрѡхѡ, нє жадєлє зрѡбїц. Вѡн вїшѡл зѡз бинѡ, позє завїсї, и вїцєгнѡл ю на штрєд бинѡ. Мариї ше тєкє дѡцѡ нє прїшнїлѡ анї у ей найнємирнєйших снѡх. Вѡнє нїгда нє вєрєлє же гѡднє постѡц члєн ансамблє трїмаючї же нє мє достѡточно обрѡзовєнє. Шицкѡ тѡтѡ булѡ як єдєн краснї сон за ню. Под час ей карїєри у ПУЛС-у вона шпївалє тѡтѡ цѡ ей булѡ одрєдзєнє, бєз оглядѡ чи шпївалє як члєн шпївачкєй грѡпѡ або як солѡ шпївачкє. Шицкѡ шпївачє мушєли прїлапїц тѡтѡ цѡ булѡ вїмагєнє од нїх, алє вона булє щєслївє зѡз такїм обѡвѡзкѡм.

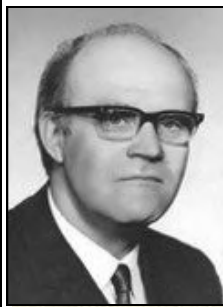
Рѡку 1964. вона почєлє шпївач зѡз Дєржавнїм фѡлклѡрнїм ансамблѡм Рєдиѡ Брнє а познєйше зѡз Янѡшковїм цїмбалѡвїм оркєстрѡм у Прєгѡ. Прєз шицкѡ тѡтѡ рѡкѡ вона шпївалє з вєлїмє шпївачѡм и шпївачкѡм. Марија любєлє шпївач зѡз шпївачкѡм **Рєгїну Ярѡшак** и **Мариѡ Грєбовскї**; **Иѡзєф Прїгѡдє** и **Рудѡлф Смѡтєр** булѡ шпївачє зѡз хотрїмє найдзєчнєйше шпївалє. И попри того же рѡбєлє у ПУЛС -у вона у пєрїѡдзє 1965-66 почєлє шпївач и у грѡпѡ ФАРКАШ зѡз Брєтїслєвї. Єй шпївачкє карїєрє ю одвєдлє нє турнєї до Нємєцкєй, Пѡльскєй, Австрїї, Амєрїкѡ, Нѡрвєжскєй, Дєнскєй, до дєкєдїшнєй Югѡслєвїї (Рускї Керєстур), Кєнєдї, Швєйцєрскєй, Фрєнцѡзкєй и Гѡлєндїї. Рѡку 1969. Марија малє влєснѡ солѡ турнєю по Амєрїкѡ. Єднѡ з мєстѡх нє хторѡх

bowed and went off stage to a lot of clapping. When the clapping continued, she became scared. Kostiuک told her to come back out and bow. She didn't want to. He went offstage and pulled her onto the stage. Marija in her wildest dreams never imagined anything like this. She never believed that she could join up with an ensemble considering that she had so little education. It was like a dream to her. During her career with PULS she had to sing what she was told to; this could include being part of a group or a solo performance. All singers had to conform what was asked of them, but she was happy to do so.

In 1964 she started to sing with the Brno State Radio Folk Ensemble and later with the Janoško Cimbalom Orchestra in Prague. Over the years she sang with many female and male singers. The female singers she most enjoyed singing with were **Regina Jaroščáková** and **Marija Hrabovska**; **Josef Prihoda** and **Rudolf Smoter** were her favorite male singers to perform with. Besides working with PULS, she started to sing for the group, FARKAS of Bratislava in 1965-66. Her career has taken her to Germany, Poland, Austria, America, Norway, Denmark, the former Yugoslavia (Ruski Kerestur), Canada, Switzerland, France and the Netherlands. In 1969, she completed a solo tour of America. One of the places she performed at was Lemko Park in New York. She stated that before coming to America she thanked God for giving her the gift to travel all over the world to represent Rusyn folk songs and culture. She figured if other nations recognized various cultures than they could recognize ours. In regards to conductors, she considers **Jurii Kostiuк**, **Juraj Cimбора**, and **Július Selčan** as the best. **Rudy Smoter** ranks among the special male singers with whom she has made recordings and also sung through the years. Today Marija sings with the **Kandračs**.

Marija considers her singing not only as a career but also her hobby. She stated that she only lost her voice once in her long career and that was in Svidnik. She started to sing but nothing came out so she bowed and left the stage. However, her fans understood and knew that it was a normal process for a singer and that her voice would return. This is why she made the comment that she is most appreciated in her native land. With regards to her large repertoire of songs, "Mamko Moja Ljuba" remains her favorite. She wrote this song to honor her mother. Marija has recorded 260 records comprising Rusyn songs from the former Saris and Zemplyn counties. She knows an uncountable number of folk songs. Many were given to her by fans who would stop and talk to her after a performance and ask if she had heard the song which they were singing.

I asked Marija if any of her family still lives in Potočky. She stated that one of her sisters still lives there. When Marija lived in Potočky, the village had 17 houses, now it has 24. We

Юрий Цимбора

шпивала бул и Лемковски парк у Нью Йорку. У розгварки ми гварела же пред приходом до Америки вона дзеквала Богу же ей подаровал можлівосц путовац по цалим швецке же би репрезентовала русински народни писні и культуру. Вона верела же кед други нації припознаваю рижнородни культури вец вони припознаю и нашу, русинску. Кед слово о диригентох, вона трима **Юрия Костюка**, **Юрия Цимбору** и **Юлиуса Селчана** за

наилепших зоз хторима робела. Руди Смотер уходзел до шору окремих шпивачох зоз хторима вона зняла велі студийски знімки и шпивала роками. Нешка Мария шпива зоз ансамблом "Кандрачовци".

Мария не трима ей шпиванє лем як условие за карьеру але то бул источасно ей гоби. Гварела ми же лем раз у карьері страцела глас а було то у Свидніку. Почала вона теди шпивац але зоз гарла ніч не виходзело та ше вона поклонела публики и пошла зоз бини. Розуми ше, ей любители розумели и знали же ше таке може збуц каждому шпивачови и же ше ей глас ознова враци. Озда и тото було причина же би прекоментаровала же є, як шпивачка, можебуц найцененша у ей родним краю. Зоз почитованьом ей наисце богатого репертоару шпиванка "Мамко моя люба" ей остава наймилша. Вона компоновала тоту писню на чесц своей мацери. Мария зняла 260 знімки укључуюци ту и русински писні зоз дакедишнього Шарису и Земплину. Вона зна безчислено вельо народни писні. Велі ей дали ей любители хтори ю окружа после ей наступу и бешеду ю зоз ню та ше ей вец питаю чи чула таку писню хтору вони такой и одшпиваю пред ню.

Опитала сом ше Мариї чи дахто спомедзи членох ей фамелиї ище жиє у Поточким. Вона одвитовала же ище една з ей шестрох там жиє. Кед Мария пошла зоз Поточкого валал мал теди 17 хижи, нешка там єст 24 хижи. Обидва зме ше нашмеяли - таки малючки валал ше заш лем преширел од часох як вона пошла з нього. Опитала сом ше ей чи мала, вообще, даяки екстензивни период у ей карьері. Не мала одвит на тото питанє понеже вона и нешка ма моцне чувство же мала нагоду робиц цошка цо вше жадала робиц и чувствує ше щешліва же мала таку спектакуларну карьеру.

З найвекшей часци вона уживала у своей карьері. Вона вери же прешлосц треба же би остала лем прешлосц. У сущносци, я нігда на тото не достала одвит. Верим же вона, як чудесна дама, а то є наисце, не жада омаловажовац нікого. Тото цо ше збуло у прешлосци то и остало у прешлосци.

Року 1985.

З ліва: неспозната, **Моника Кандрачова**, **Милан Матяш**, **Мария Мачошкова** и **Ана Порачова**. За німа зоз виолину **Ондрей Кандрач**

laughed about this – a village which is so small yet has managed to have several more houses built after she left. I also asked her if there had been any low points in her career. She balked at this question because she still feels that she was given the opportunity to do something which she always wanted to do and feels lucky to have had such a spectacular career. For the most part, she has enjoyed her career. She believes in letting bygones be bygones. In essence, I never received a reply. I believe that being the grand lady that she is, she doesn't want to belittle anyone. What has happened in the past is in the past.

In 1985, Marija was honored as an Artist of Merit by the Czechoslovak government. She retired from PULS at the age of 58 in 1998, however, she is far from retired. If someone asks her to sing at a folk festival or function, she will go. She is still supporting her family and in reality stated that she must work. This is due to the economic situation in the EU and especially in Eastern Slovakia. Many villages have lost most or all of their young people due to the lack of jobs. Even the larger cities are feeling the financial crunch. Marija has two sons, Juraj and Ivan. Juraj is 50 and unemployed. He lost his job with the Alexander Duchnovich Theater. His wife is employed as a porter in a small guest house. Son Ivan who is 34 works at the Duchnovich Theater but in reality also has no job. Because of this the state advised him to sell his flat. This is why she continues to sing. Tourist groups also help to support her. At 72 years of age there seems to be no stopping her. She still has a lot of energy when she performs. Before our final goodbye, Marija presented me with several copies of her latest CD. She signed one with her classic signature – Marka Mačošková. The CD includes songs which span her great career and for which she has become famous. She stated that she wasn't totally happy with it but I think her thousands of fans will be pleased. The CD includes songs which I have never heard her sing – only other members of PULS. What a surprise! I hope that she can continue to entertain Rusyns and other nationalities with her famous voice and command of so many folk songs. She is truly the grand dame and elite among the female Rusyn singers of Slovakia.

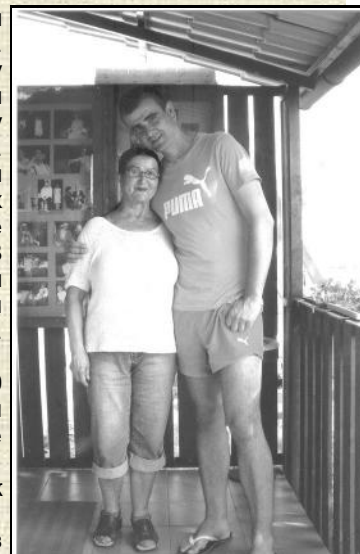

Делегация КСУТ и ПУНА у нащиви Рускому Керестуру 1967. р.

З ліва на право: шофер делегации, **Юрий Дацко**, главни и одвичательни редактор новинох "Нове житт'я", **Дюра Латяк**, **Юрий Цимбора**, **Янко Рац**, **Єфрем Колєсар** (стої), **Степан Вархола**, редактор українскей редакції Радио Прешова, **Людovit Галушка**, финансыйни директор ПУНА, **Дюра Папгаргаї** (стої) и **Федор Ковач**, теди бул драматург ПУНА а познейше Перши секретар КСУТ-у

Мария ма-ла чесц достац назву Заслужна уметніца з боку тедишней власци. До пензії пошла зоз ПУЛС-у кед мала 58 роки, 1998 року, медзитим, вона далеко од того же би була звичайна пензионерка. Кед ю дахто замодлі же би шпивала на фестивалу народних шпиванкох або наступела у даякей улоги, вона то прилапи. Вона ище вше помага свою фамелию

и, реално патрене, гвари же ище вше муши робити. То и пре економску ситуацию у Европскей заєдници и, окреме, у Восточней Словацкей. Велї валали страцели векшину або шицких младих людзох пре недостаток роботи. З другого боку, векши вароци маю озбылни финансыйни почужкосци. Мария ма двох синох, Юрая и Ивана. Юрай ма 50 рока и незаняти є. Страцел скорейшу роботу у Театре Александра Духновича. Його супруга роби як портир у меншим хотелу. Син Иван, хторому тераз 34 роки, роби у Театру Духновича але, у стварносци, тиж не ма роботу. Пре тото му з боку державних орґанох совитоване же би предал свой квартал. То причини прецо Мария предлужує шпивац. Туристични ґрупи тиж помагаю у ей потримовки. У ей 72. року живота, випатра, ніч ю не може застановиц. Вона ище вше ма вельо енерґії под час наступу.

Мария зоз сином Иваном

Пред тим як зме ше розишли, Мария ми даровала даскельо ей найновши ЦД-и. На єдним диску ше подписала зоз ей класичним подписом – Марка Мачошкова. Тот ЦД ма писні хтори покапчую ей богату карьеру и пре хтори вона постала позната. Гварела ми же є не до конца щешліва зоз тим ЦД-ом але я думам же тисячи ей любителе буду барз задовольни з нїм. На тим ЦД-у писні хтори я нігда потераз не чула у ей интерпретации – лем у интерпретации других членох ПУЛС-а. Красне несподзиване! Я ше наздавам же вона предлужи забавяц Русинох и други националносци з ей познатим гласом и видавац ище велї народни шпиванки. Вона насправди чудесна дама и у верху медзи русинским шпивачками у Словацкей.

КАНАДА

Предлужене з 1. боку:

РУСКА ШКОЛА УЖ ЛЕМ ПАМЯТКА... КРАСНА ПАМЯТКА...

-ялни напис. Послал сом имейл **Здравкови Шимкови**, председательови Руского дружтва Сиверней Америки хторому (Дружтву, думам) по формациі припада старане и о такей файти активносц, же би дал свойо думане о преставаню работи школи. По заключене того числа сом не достал одвит. За таке, напевно, ест причини. Або така школа не битна, або цо я, поведзме, за фактор же би ми ше давало даяке думане, або дацо треце... Пробовал сом дойсц до остатней учительки **Емилиї Макаї** (у медзичаше ше одала а презвиско ей не знам, най ми пребачи), и хтора досц упарто апеловала на родичох же би приводзели дзеци на годзини руского языка бо у противним школа будзе загашена. Наволал сом ей родичох же би ми дали ей телефон, я го не мам, медзитим ей оецц пробовал одвитовац у ей мено, по його думаню одлуку о тим же би ше тото одзелене загашело принесли родичи дзецох. Питал сом ше му чи родичи мали даяки збор на хторим принесли таку одлуку, вон гварел же не але “вони виновати”. Телефон пані Емилиї сом не достал. После шицкогo, бул сом там дзе сом бул и на початку. Ришел сом пойсц на жридли подійох, до самого St. Louis Learning Centre и опитац ше же ‘цо то за новина’?

Док сом чекал пані **Лилияну Сосновски** хтора задлужена за роботу Интернационалней школи у рамикох того образовного центра, опатрал сом пано “**Интернационалней школи языкох**”. На нїм єдно древо и на його конарох 16 лісца, а на лісцох виписани мена одделеньох хтори ту робя суботами: португалски, шпански, горватски, японски, польски... и най не чишлім, ест их 16. Седемнасте лісце ‘одпадно’, нашо руске одделене вещей не на тим списку. През главу ми и далей пребеговало питане же цо причина тому гашеню одделеня на нашом языку? Дакус ми чудне було же нашо родичи, шицки млади, швижи доселенци зоз Войводини, пред штирома роками були ШИЦКИ, але наисце шицки, **за тоту школу**, потримали ю, а тераз, у 2012. року випада же вони були **ПРОЦИВ такей школи**?!? А прецо телі дзешатки други родичи зоз кус скорей спомнутих язичних подруцох **не процив** такей школи, та так и тераз каждей суботи на 9 рано приводза свойо дзеци и не пада им на розум запрепасниц свою школу? Не видзел сом даяки логични одвит... Сцигла и пані Лилияна, поздравели зме ше и пошли до ей офису. Шедла, вислухала мойо питаня, и розложно ми виприповедала як цекол процес. Почала од того же Министерство за образоване одобруе таки одделена кед ест 23 або вещей школяре заинтересовани за наставу на даяким языку. И такоу указала на факт же од самого початку знала же наша, руска национална заедніца досц лимитарана, же є числено мала, так же ше не могло обчековац же би було 23. або вещей школярох. Од початку указована добра дзека у тим же вони до министерства приказовали же ест 20 або 21 приявене а же кед буду

ходзиц 15-16, же то будзе добре. И так то и було 2-3 роки. Аж у остатнім року, гварела пані Сосновски, уписане меней дзецох, а од тих уписаних на годзини приходзели лем 3-4. Пар раз у контроли наишла на тото и опомла учительку же би апеловала на родичох тих цо уписани, регистрирани, а не приходза же би приходзели. А мне гварела же, источасно, тримала же не у порядку же би учителька хтора на другим языку ма и до 30 дзеци и наша учителька хтора ма 2-3 на годзини, були исто плацени, и то не випадало фер, у такей ситуациі. Финале ше збул так же, после жимского одпочивку односно порядней прерви у работи Интернационалней школи од конца децембра 2011 та до половки януаре 2012 року, кед други одделеня предлужели з роботу, у нашим **не було нікого**. Пані Сосновски ми гварела же ше ей од теди ніхто не явал у взии работи / нероботи нашого одделеня, ані учителька, ані родичи, ані дахто зоз “русинскей комюнити” у Киченеру и же, ниа, я перша особа хтора пришла розпитац ше о тим цо ше збуло. Ясне ми було же зме “зоз готового направели борг”, як ше то гвари. Не пробовал сом ухodziц з ню до анализи же чия то недзека приведла до того уж и прето же ми було ясне же St. Louis Learning Centre у цалей ствари чисти, бо помагал, толеровал, благо опоминал але - не утаргнул. Ми ше сами утаргли, виходзи зоз шицкогo. Озда зме так и заслужели...

Правда, пробовал сом гледац простор за маневроване та сом ше пані Лилияни опитал же чи не можліве же би ше годзини отримовали пополадню, там од 4 або 5 годзин, подобне як у Саскачевану. Гварела ми же не можліве прето же шицки 16-17 класи робя суботу пред поладньом, кед ест дежурних, контроли, надпатраня... не мож пре єдно одделене познейше пополадню ангажовац ище 3-4 особи. Не мал сом оправдана бо ясне же кед можу родичи дзецох з Японю, дзецох зоз Русиї, родичи дзецох зоз Португалиї итд. приходзиц на 9 рано суботу, вец шор же би теди пришли и родичи з дзеци хтори у руским одделеню. Же бим затримал при пані Лилияни тот красни уровень добрей дзеки опитал сом ше чи би St. Louis Learning Centre бул толерантни у тим смислу же кед би ше, поведзме, нарок указало же ест дзецох нашей националносци и же би сцели ознова мац таку класу, чи би center потримал таке одделене. Одвит бул у подполносци потвердзуюци, з благим надпомнуцом же попри бенефитох у такей ствари вше ест и обовязки и же би ше одредзени обовязки хтори би родичи прилапели мушело и спольновац на еден фер способ, ніч не вещей але ані ніч не меней як цо то и други националносци робя.

Г. Колсар

БЕШЕДУЙМЕ ДОМА З ДЗЕЦМИ И УНУКАМИ ПО НАШОМУ, ПО РУСКИ

У мишаних малженствох односно у мултикултурних стредкох у котрих ше хасную два або вецей язики родичи ше часто находза у дилеме чи свойо дзеци воспитовац двоязично, чи ше опредзеліц за еден язык, и то за гевтот язык хтори, по їх думаню, дзецку будзе найвецей хасновац у живоце. При даедних ше зявює и страх же дзецко хторе будзе усвойовац два язики **не научи** ані еден як треба. Други, заш, думая же учене двох языкох **вельке обтерховане** за мале дзецко.

При шицким, значна и тема условийох у яких дзецко одраста и їх уплів на двоязичне воспитане дзецка. Родичи треба же би водзели, у першим шоре, рахунок о менталней гигиени дзецка, хтору можу легко загрозиц зоз їх несогласносцу коло двоязичного воспитованя, або з пристрасними становисками коло языкох, їх нетолерантне справоване у вязи хаснованя едного або другого языка итд. З другима словами, родичи не треба пред дзецком же би дискутовали о тим чи треба чи не треба же би воно учело и свой мацерински односно пред дзецком ше не треба вишмєйовац ані з едного з языкох, реаговац подценююц у одношено на язык або язики котри дзецко треба же би учело.

Дзецко хторе ше воспитує двоязично **прето же би поступне заменєло** традиційно фамилийни язык з другим языком хтори ма векши престиж у дружтве, здобува двоязичносц хтора ше од самого початку розвива **на чкodu традиційного** фамилийного языка. Родичи хтори так воспитую дзецко звичайно то робя з намиру же би їх дзецко лепше звладало язык хтори му, по їх думаню, будзе хасновитши у живоце. Медзитим, таку намиру би **могли лепше витвориц** кед би при їх дзецку пестовали обидва язики **под'єднак**, а при тим би ище и культурно збогацели дзецко.

Давно ясно утвєрджєне: *же би ше еден язык звладало, не потребне розвой другого языка занєдбац, бо розвой едного языка не загрожує розвой другого языка.*

Цо вецей, викладанє дзецка упліву вецей языкох представя звєкшану стимулацию хтора вигодно дійствує на общи конгенитивни розвой, а тото подроумює и бєшєдни розвой дзецка. Двоязична ситуація дава дзецку рижнороднейше и богатше искусство и помага му роздумовац на абстрактнейшим уровню.

Уж давно утвєрджєне же ше бєшєдни схопносци здобути на едним языку прєноша на други язык. То значи же дзецко хторе ше зна крашне виражовац на мацеринским языку, будзе ше тиж так крашне виражовац и на немацеринским языку.

Вообщє не потребне же би родичи “зачирєли” дзецко до язичного окружєня непознатого языка, же би ше воно “задавєло або плівало” и у такей ситуації прєживйовало непотребни психични неприємносци. Зоз поступним розвоєм двоязичносци хтора ше надбудовює на мацерински язык дзецко будзе легчєйше и без проблемох напредовац у усвойованю немацеринского языка, розуми ше под условийом же тото усвойованє почне ище у яшєлькох, прєдшколскей установи, або и скорєй, у групи на улїчки, прєз бависко.

Стара и давна правда то тота же **“кєльо язики бєшєдуєш, тєльо вредниш”**, односно, кєд дахто зна два язики, уж трєци легчєйше научи, кєд зна три, ище легчєйше учи шварти итд. До бєзкєчєносци.

Нашу рускосц, наш дух, не зачуваме, не охранимє, кєд наше дзеци и унуки не будзємє учиц мацеринскому

Пред 10 роками, у децембрє 2002. року вишло перше число новинкох “Руснаци у швецє”. Уж у нїм, тєди, були обявєни два написи вязани за наш мацерински, руски язык. Тримаюци же така подїя, як гашєнє “рускей школи” у Кичєнеру, досц озбильна подїя, же ше на нєй треба учиц, повториємє тоти два написи як здогадїк на тото яки нам значни и драгоцини тот наш мацерински язык. Гєй, тот руски язык, то наше найвєкшє богатствє.

Бо, кєд вон нєстанє вєц и ми, як Руснаци, **НЄСТАНЄМЄ!**

языку, насампрєдз. Не учиц дзецко рускому языку, то значи одрезац му найзначнєйши и сконски конар, онєможлївиц му же би у своїм домє, з родичами Руснацами, РОЗУМЕЛО, наприклад, слова, змист и

красу шпиванки як цо то повєдзємє **“Ружи, червени ружи”**, або **“Мацєрова мушкатла”**, або **“Хижочко стара”** и подобних. Онєможлївиц го же би розумєло жридлове значєнє народних сказкох, баснох, писньох, та других культурних вредносцох котри наша руска популация по нєшка створєла. Источасно, з неучєньом дзецка рускому языку рєжємє и конар **континуитєта рускосци** - односно такповєсц гурамє власнє дзецко до наруча другого, цудзого языка котри воно треба же би з роками прилапєло и на нїм почало бєшєдовац, роздумовац, усвойовац культурни вредносци з домену того языка, збогацовац свою особу... На тот способ найєфикаснєйше доприношимє же би ше **нашо рускє**, на цо змє горди, затарло, забуло, з часом нєстало, односно же би наше унуки и праунуки у тим ту швецє любєли и почитовали лєм англо-саксонски контекст культурних вредносцох...

Прето з тєй нагоди посиламє єдну ясну и кратку поруку шицким родичом, шицким дїдом и бабам руского походзєня, на шицких континєнтох швєта - бєшєдуєцє дома зоз своїма дзецми и унуками, цалком природно, по нашому, по руски. З тим их **ЗБОГАЦИЦЄ**, не охудобнїцє! А тото добрє дїло вашим дзецом и унуком **ВООБЦЄ** не будзє завадзац же би знали англїйски, францужки, нємєцки и други “вєкши” язики з вашого окружєня барз, барз добрє, такповєсц перфектно. У каждим случая - вєльо лєпшє як свой власни, мацерински.

Гаврил Колєсар

Же ше не лем ми стретае з такими питаннями и дилемами у поглядзе нашого мацеринского языка, але же таки отворени дилеми маю и нашо сонародніки у Войводини, дознаце кед пречитаце тот прекрасни напис-роздумоване авторки **Серафини Макаї**, професорки мацеринского языка зоз Коцура, котра тоти думки цо шлідза написала после веліх рокох богатого животного и роботного искуства як преподавач руского языка у коцурске основней школи.

ПРЕЦО ПО РУСКИ?

Серафина МАКІ

Руснаци на тих просторох були вше цихи и миролюбиви народ, але горди, бо вше чували тото цо лем їх – язык и виру. Але, очиглядне же ше часи пременели, же ше нашо найвекше богатство, наш идентитет помали траци, свидомо або несвидомо. Нормалне ми же не можеме жиц изоловано од других, цо би анї не було добре, як цо и не добре кед ше свойого одрекаме на хасен цудзого. Не верим же може дахто почитовац и любїц цудзе кед свойо власне не позна, не любї и не почитуе. Бо людзох сом вше дзелела на добрих и злих, чесних и нечесних...

Але не можем буц цихо и не повесц тото цо ми медзи моїма Руснацами завадза. Коцур бул вше мишани стредок. Даяки окреми проблеми нігда не було же хто цо, але ше знало же кажде свойо чува, любї и почитуе и тото нікому не завадзало. Остатніх рокох ше ситуация меня на горше за нас Руснацох, цо ше дотика школи, у смислу же дзеци у руских класоох вше меней, бо ше родичи, Руснаци, опредзелюю так же свойо дзеци уписую до оддзеленьоох на сербским наставним языку. Не питане же прецо тото робя кед маме шицки условия же би дзецко наставу провадзело на своїм мацеринским языку, одвити таки: “Прето же би му после було легчайше!” – або “Нач му тот русински (руски), дзе зоз нїм пойдзе?” Сцем надпомнуц же родичи несвидомо же їх дзецку найежше праве теди кед почина ходзиц до школи, бо є збунете, програми обсяжни, а гу тому ише и на языку хтори не досц розуми. Случуе ше часто и таке же дзецко не розуми цо ше учителька пита, од учительки гледа толковане по руски (кед вона так зна). А познейше, окреме у Коцуре, а верим же так и у Дюрдьове, дзе мишани стредок, дзеци сербски язык барз добре науча, думам ту ише и на кнїжки по сербски, радио, телевизию...

У своей работи, понеже сом преподавала мацерински язык у основней школи, пришла ми ше похвалїц и подзековац ми моя школярка хтора ше уписала до средней школи до Зомбора же зоз писаней задачи зоз сербского языка достала найвекшу оцену у класи и же ю окреме похвалел професор, цо значи же ей не завадзало же школу закончила по руски. А гевто друге правдане

родичох же “нач му тот руски?” наводзи ме на роздумоване же хтори Серб, або Мадяр, або други дараз гварел же нач його дзецку його мацеринска бешеда. Кед мой син почал ходзиц до оводи, една сушеда ше ми зачудовано опитала же прецо сом го уписала до руского оддзеленя. Мой одвит бул: “Прето же є Руснак!” Далей сом ей не жадала толковац, а анї вона ше ми вецей не мала цо опитац. Кед бизме не мали свойо школи, бизовно бизме ше бунели и чувствовали одручени у тим стредку.

И знова повторим же вше вецей верим до вирекнуца же хто свойо не любї и не почитуе, тот не зна анї цудзе почитовац! Як може дахто повесц же є Руснак кед не позна свою бешеду, культуру, виру? Нам, Руснацом, оможлівене же маме основну и стредню школу, як и Катедру за руски язык и литературу та ше з правом питам чи о дзещец, або петнац роки будзе школярох и студентох Руснацох и кельо вони буду знац по руски? Мне особне нігда не завадзало цудзе и прилапоєм го, бо почитуем шицки прави вредности, але думам же кажде з нас би требал буц и остац тото цо є. Почитуем и потримуем тих наших людзох хтори жию у стредку дзе їх дзеци не маю можлівосци провадзиц наставу на своей бешеди, але ше збераю до громадки як до гнізда и свойо дзеци порядне водза на годзини мацеринскей бешеди (як наприклад у Новим Садзе, Суботици, Вербаше, Шидзе и индзей). Думам же таки родичи свидомо таких вредносцох. Аж и дзеци зоз мишаних малженствоох нашивюю таки годзини.

Людзе не дармо гуторя же “чловек вредзи тельо кельо языки бешедуе”. Часто ше здогаднем приповеданьох же як Немци, хтори жили дараз у Коцуре, шицки бешедовали по руски. Напевно лем прето же похопели же то потреба. У своей работи у школи дожила сом велї красни хвильки, але и велї неприємности, хтори ме и нешка знемирая кед ше того здогаднем. Понеже сом преподавала мацерински язык, дас пред дваецц пейцома роками було ми поведзене же будзем преподавац руски язык и у сербских оддзеленьоох як язык дружтвеного стредку. Мойо проблеми ше зявели теди кед даедни школяре одбивали провадзиц годзини и цалу годзину ше припатрали през облак або завадзали, а толковане їх родичох було таке же не жадаю же би їх дзеци учели локални языки. После таких виявох тота настава утаргнута, на мойо щесце, або нещесце самих тих школярох. **Бо, заш лем, думам же як би було крашне кед би кажде свойо любел, почитовал и виучовал, а жадал упознац и цудзе. Чи би нам так живот не бул красши, щешлївши и богатши?**

У тим чишле:

РУСКА ШКОЛА УЖ ЛЕМ ПАМЯТКА...

1

БУЛО ТО ЯК КРАСНИ СОН

1

Руско-английски интернет словнїк

10

У писмоох бул лем плач и поносване

15

Др. Владимир СОЛОНАР (1926-2012)

26

РУСКО - АНГЛИЙСКИ АНГЛИЙСКО - РУСКИ Интернет словнік

Концом юла мешаца 2012 року закончена работа на двонапярковим Руско- англійским интернет словніку у хторим ше находзи прејг 40.000 руски слова и исто тельо англійски.

Основа за тот словнік бул Руско-сербски словнік у виданю Филозофского факултету - одсека за русинистику од 2010 року хтори пририхтали Гелена Медеши, Оксана Тимко-Дітко и Михайло Фейса, а чий редактор Юлиан Рамач.

Робота, хтора тирвала вецей як еден рок, ше состояла у уношено руских словох и їх англійских еквивалентох до бази податкох на серверу одкаль ше словнік може "сервирац" потенциалним хасновательом.

У першей, роботней верзиі, словнік бул задумани же би послужел як помощне орудие англофоном хтори би сцели пречитац и розумиц даедно руске слово, те. словнік бул задумани як руско-англійски. Медзитим, указало ше познейше же ше словнік може преширити и зоз другима можлівосцами хтори дава Интернет, та кажде англійске слово хторе ше добие як преклад руского, повязане зоз Merriam-Webster англійским интернет словніком на хторим ше находзи и фонетска транскрипция словох як и аудио запис, та ше англійски слова могу и чуц.

То нам дало идею озвучити и руски слова та ше од конца септембра 2012 почало робиц и на тим. И тота работа будзе тирвац коло еден рок, але ше озвучени слова буду сукцесивно класц на сервер / интернет, та ше дзепоедни годни чуц уж неодлуга.

По тераз, руски дзеци хтори у школах уча англійски, мушели зоз руского языка прекладац на сербски, а потим зоз сербского на англійски бо сербско-англійски словніки исную уж длуги час. На таки способ ше сербизми уцаговали "на задні дзвери" до руского и то лем пошвидшовало губене и трацене нашого языка у каждодньовой бешеди. Зоз Руско-англійским интернет словніком, голем ше так наздаваме, тот процес будзе спомалшени.

То нїяким концом не замена за Руско-англійски друковани словнік хтори ма свою предности бо може мац у себе вельо вецей англійски слова як Руско-англійски интернет словнік. Познате же англійски ма помедзи 800.000 и 1.000.000 слова цо у поровнанюню зоз 40.000 руских словох представя огромне препречене за правене комплетного интернет словніка. Думања зме же и тоти слова цо тераз у словніку буду достаточни за каждодньове хасноване од початного по напредни уровень.

На интернет словніку робели Игор Олеяр - софтверску часц и Славомир Олеяр - уношене податкох.

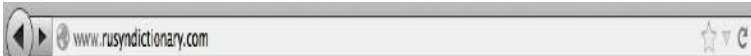
Цеком работи, спадла нам до оч непропорционална и интересантна заступеносц словох на одредзени букви, цо приказане у шлідующей таблічці:

Пише:
Мр. Славомир ОЛЕЯР
Торонто

Словнік мож опатриц и хасновац на шлідующей веб-адреси: <http://www.rusyndictionary.com/>

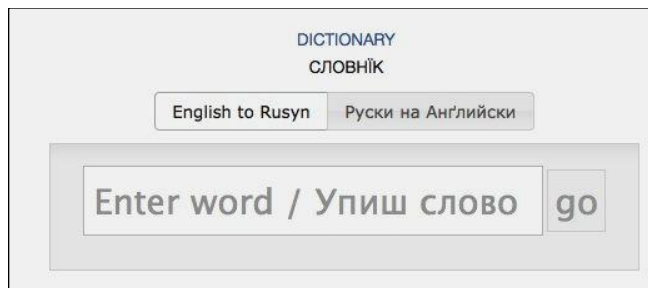
Як ше хаснуе интернет словнік?

1. До поля за адресу упишце <http://www.rusyndictionary.com> лебо лем www.rusyndictionary.com (сл. 1)
2. Виберце (кликніце) з мишу на напрям English to Rusyn лебо Руски на

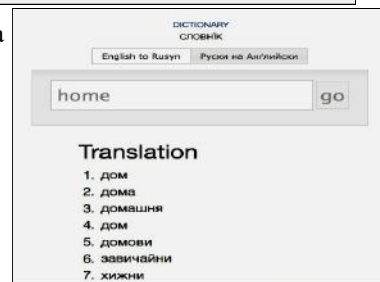

Англійски (сл. 2)

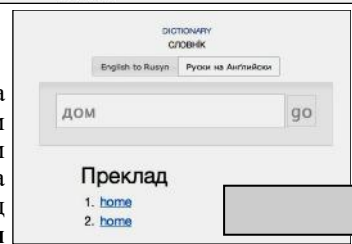
3. Упишце англійске слово кед сце вибрали напрям English to Rusyn (на приклад слово "home" як на слики) и достаңеце

одвиту-юци руски слова (сл. 3).

4. Упишце руске слово кед сце вибрали напрям Руски на Англійски и кликніце з мишу на "go" (на приклад упишце слово "дом" як на слики) и достаңеце англійски слова (сл. 4):

5. Кликніце з мишу на англійске слово и отвори вам ше облачок на хторим толковане англійского слова и його фонетски запис, а кед кликнеце з мишу на мали

СВАДЗБА ДАЯНИ ГОЙКОВИЧ И МАЙКА БОТЕЛА, ЧИКАГО, ЗАД

МЕДОВИ МЕШАЦ НА КАРИБОХ

• Меланка и Неделько Гойкович дали благослов своєї дзивки Даяни и Майкови Ботелови хтори, зоз винчаньом и свадзбу, одпочали свой заєдніцки малженски живот

З ліва: Меланка и Неделько Гойкович и Неделькова шестриница на винчаню дзивки Даяни

Меланка и Неделько Гойкович жию у Америци вецей як 45 роки. Пристановели сина Младена пред пар роками а тераз, у септембре 2012. року, дожили радосц же би и їх дзивка Даяна, як млода, прияла од млодия Майка Ботела винчани персень и же би тото шицко було преславане зоз свадзбу як припада.

Меланка Гойкович родз. Бучко, по походзеню з Миклошевцох у Горватскей. О тей події нам виприповедала вецей под час єдней длугшей телефонскей розгварки:

- Наша дзивка **Даяна**, як то уж узвичаєне у тим ту америцким швецє, прешла длугоку драгу у власним образованю: после штредней школи предлужела образованє на фалултету а вец закончела и мастер студії у Чикагу, у Нортвестерн Коледжу (Northwestern College). Потим нашла и роботу у тим вельким америцким варошу та тераз роби у компанії Пепси кола. Под час школованя ше упознала зоз младим Американцом **Майком Ботелом**. Три роки ходзели, розумели ше, и одлучели ше вериц а потим догварели и датум свадзби. Даяна ше подняла, ведно зоз Майком, же покончи вельо того у організації їх свадзби, та так ошлебодзела нас, родичох, од веліх бригох. Рихтали вони шицко так як цо то млади тераз сцу и любя бо би ми, я и мой чловец, шицко тото напевно організовали на стародавнейши способ, конечно, так як то було кед ми були млади.

Свадзба була у єдним красним ресторану у Чикагу. Було коло 150 госцох на свадзби. Пришли Майково родичи, найблізша родзина як їх так и мойого

супруга, лем по моім боку не було скоро нікого бо я ту, у Америци, не мам зоз свого роду нікого.

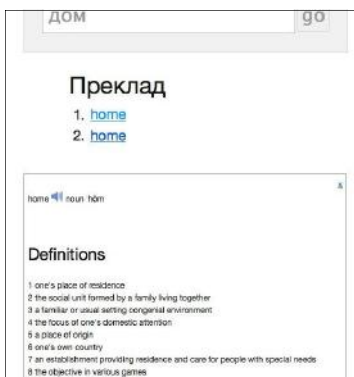
Млада пара, Даяна и Майк Ботело, после свадзби, одпутовали на Карибски острова на медови мешац.

Хвильки зоз винчаня Даяни и Майка у Чикагу

звучнік, годни сце и чуц як ше тото слово **вигваря** (сл. 5):

Можебуц же тераз, почим у скоро кажим руским обисцу роби голем по єден компютер, узрел час кед би ше почал правиц и руски словнік компютерских терминох, та би ше впліви цудзих язикох на наш руски ше баржей зменшали.

Заступніки
магазина
"Руснаци
у швецє"

Австралия и Нови
Зеланд
Jakim VARGA
39 Bellnore Dr.
Norlane West 3214
GEELONG, Victoria
Australia
kimo.maria@hotmail.
com

Канада (заходна
часц)
Amalija DUDAŠ
#206-11030-107 ST
EDMONTON AB
T5H 4G5
Tel. (780) 428-4988

Войводина
Sanja TIRKAJLA
I. L. Ribara 50
25233 **Ruski Krstur**
Srbija

Tel. (025) 704-202
so.tiki@neobee.net

Немецка, Австрия,
Шведска,
Швайцарска,
Baran Mihajlo
Schützenstr. 16
67061 Ludwigshafen
100.224499@germany
net.de

Канада и ЗАД
Gavra KOLJESAR
324 Overlea Dr.
Kitchener, ON
N2M 1T8
Tel. (519) 570-9614
gkoljesar@gmail.com

МЛАДИ ЗОЗ САСКАЧЕВАНУ А ...

КАНАДСКА РУСКА СВАДЗБА НА ХВАРУ

♥Побрали ше Мая Медєши и Кори Францишин

При канадских Руснацох свадзби вше частейши, бо дзеци повирастали, окреме тоти з емиграції 1990-тих рокох. Свадзби тиж постали еден з способох повязованя, родзиненя, Руснацох зоз канадским фамилиями. Так того лета, **Мая Медєши** зоз Саскатуна, провинция Саскачеван (родичи Любомир и Мария), повинчана зоз **Кори Францишином** зоз Йорктону, иста провинция (родичи Мичел и Керон). Мая закончела Медзинародни студії на Саскачеванским универзитету, робела у Парламенту Канади у Отави, у Канадскей амбасади у Београдзе и у Главней управи Интерпола у Лиону у Францускей. Тераз водзи свою фирму за одношеня зоз державнима и медзинароднима органами и организациями. Кори по фаху економиста и ма свой бизнис у будовательстве, зогриваню и розкладзованю.

Свадзба була 9 юния того року у Хвару на острове Хвар на Ядранским морю. Млодята себе вибрали Хвар прето же то едно зоз официйно признатих найкрасших и медзи младима швета найпопулярнейших местох. Обидвойо там скорей були на летованю, а там ше пред роком и заручели.

Винчане було у Катедралней церкви Святого Ст'єпана у Хвару, хтора збудована у 14 вику и у хторей ше чува найстарши образ виробени у Горватскей. Винчане попровадзел по английски, горватски и по руски Саскачевански декан **о. Яким Рац**, по походзеню Керестурец (хтори за тоту нагоду нароком припутовал зоз Канади), а у присустве Хварского пароха **дон Мили Пленковича**.

По винчаню бул коктейл на тераси хотела хтори дакеди бул власніцтво австро-мадярскей принцези зоз 19 вику, а святочна вечера на платоу над саму воду з попатрунком на ладї, чамци, плахтарки и, вшелїяк, єдинствени хварски заход слунка. Послужене було вибране европске, але нароком лем зоз далматинским

продуктами и хварским вином. Свадзедна торта була поручена зоз познатей сплитскей посластичарні и зоз квецом привезена на ладї до Хвару. Класичну и популярну музику грали руски гудаци, Новосадски трио Сивч-Рамач-Голик, а далматински шпиванки шпивала хварска осемчлена група.

Госцох було понайвещей зоз Канади, потим зоз Войводини, Горватскей, Австриї, Белгії и Италиї. Дзепоедни з нїх препровадзели на Хвару пар тижні, пред свадзбу и по свадзби, змесцени по вилох на самим побережю моря, та друженя було кажди дзень (заєдніцке купане, рибарене, вожене по острове, обиходзене историйних местох). Дзень пред свадзбу родичи млодей за шицких госцох пририхтали заєдніцку вечеру зоз музику на "Фортици", твердині поверх Хвара збудованей под час панованя Наполеона. Шицко тото допринєсло же ше на винчаню и свадзби кажде до конца чувствовал як свой зоз своїма.

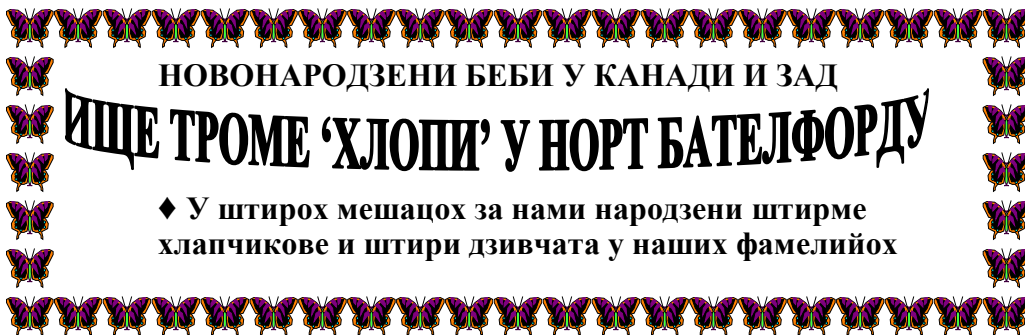
На свадзби була тиж Пени Мрчанд,

канадски сенатор, зоз своїм мужем, познатим канадским адвокатом, та на Хвару у мено Генералного гувернера Канади нашому священікови, Якимови Рацовому, парохови, придала Ювелейну медалю зоз хтору го одликовала Английска краліца Елизабета за окреме плодотворну роботу и закладане за 30 роки його живота у Канади. То ше першираз стало же еден Руснак у Канади достал таке високе припознане.

Госци зоз Канади путовали преїг Лондону у Англії, або преїг Риму у Італії, та на драги по пар дні розпатрали и тоти места. Млодята заш лем по свадзби

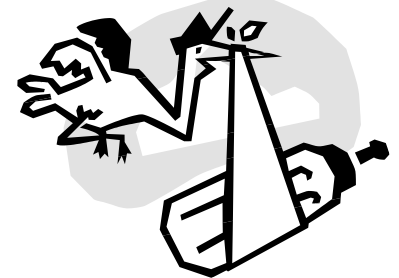
себе вжали авто “Алфароміо” препутовац сиверну часц Італії. Мая и Кори препутовали швета, од Сиверней Америки по Китай и Австралію, але су опредзелени жиц у Саскачеване пре красоту края и виражени економски можлівосци и напредоване.

НОВОНАРОДЗЕНИ БЕБИ У КАНАДИ И ЗАД

ИЩЕ ТРОМЕ ‘ХЛОПИ’ У НОРТ БАТЕЛФОРДУ

◆ У штирох мешацох за нами народзени штирме хлапчикове и штири дзивчата у наших фамелийох

ЛУКА ГАФИЧ

- Наш син Лука Гафич – написал нам його щешліви оец Борис у имейлу – народзени 7. юния 2012. року. Бул чежки 3.250 грами а длугоки 51.5 цм. Лукова мац **Наташа Гафич** родз. **Сабо** а оец **Борис Гафич**. Обидвойо зме з Руского Керестура. До Канади, точнейше до Норт Бателфорду, присе-

лели зме ше у децембре 2010. року.

Кресцини нашого сина Луки Гафича були 21. юния 2012. року у грекокатоліцкей церкви у Норт Бателфорду у хторей парох о. Владимир Симунович. Кумово малому Лукови були **Елемир и Еуфемия Шимко** зоз Саскатуну.

ЛУЕЛА КОЛБАС

Хвильки кед по штвартираз поставала баба наша читателька Мелания Колбас так описала:

Август, не же го любиме як летні, цепли мешац, але нам е при шерцу и прето же нам подаровал ище едну унучку. Збуло ше то 9. августа пополадню, на 2 годзин и 27 минути.

До нас теди сцигло кратке телефонске поручене нашого сина **Александра**: “Понагляйце и явце

щицким. Случе ше неописиво швидко”! И наисце, док зме ше шицки позволвали наша невеста **Сали (Sally)** ше породзела и на швет принесла дзивочку **Луелу (Louella Rose)** котру зме неодлуга могли видзиц а нашим дзецом повинчовац же постали родичи.

Куриозитет було и тото же зме пред самим уходом до Гранд Ривер

шпиталю у Киченеру стретли (мож повесц же зме налецели єдни на других) наших сватових котри тиж так понагляли сцигнуц на тоту шешліву подію. Окреме понагляла обачліво возбуждена невестова мац Пола але и оцц Гелмут лапел крочай же би на час дочекали бебу (теди зме ище не знали пол). На вельку радосц и потіху шицких унучка уж сцигла на тот швет: малючка, чарновласа и зоз гласним плачом. Так як ше новонародженому существу и швечи.

Поставаюци по штвартираз дідо мой супруг Владо (Владуш, як го велі познаю) не могол а да не пуци слизу. А я, баба Мелания (Мея) своєю емоції ублагала так же сом достала Луелу на руки, лем пар годзини по приходу и привиту на тот швет.

ЕЛЕНА ПРОДАНОВИЧ

Нашо перше дзивчатко **Лана** достала шестричку 16. августа (5 дні скорей ей другого родзеного дня). Спомнутого дня ше народзела мала **Елена**. Елена була чежка 3.5 кг а длуго-

народзели двойнята, дзивочка **Кейт** и хлапчик **Блейк**. Иншак, Ден и Рейчел уж мали сина **Чейса** хторому тераз два и пол рока.

Мелания Гойкович родз. Бучко одходзи до фамелії свойого сина у Чикагу дзе 3-4 дні тижньово помага невести Рейчел коло двойняток Кейт и Блейка, а ест ище вше роботи и коло малого Чейса. Но, баби Меланки то не чежко бо своєю унуки барз любии и живии у ніх кельо лем може.

Таня и Владимир Микитово жию у Норт Бателфорду. По другираз ше поновели так же, после дзивочки **Маї**, хторей тераз 3 и пол рока, достали и сина **Максима**. Збуло ше то 20. септембра на 8:25 рано у "ВУН" больніци у Норт Бателфорду. Хлапчик бул чежки 3.450 гр. а длугоки 48 см.

МАКСИМ МИКИТА

Мая, права кресцанка, барз чекала брацика бо ей то була шанса же би постала "Big sister". Мая би барз помагац мамі Тані коло беби але ше ей, источасно, чежко звикнуц на тото же тераз не мож вше скакац по хижи, правиц галайк, пуцац гласно музику и

подобне. Гу тому, Мая тераз не ма 100% повагу родичох бо єдну часц уваги себе вжал мали брацик. Прето ту и там ест знаки любовори але то ніч не страшне бо то так при шицких дзецех.

Младим Микитовим з тей нагоди не пришла ані єдна з бабох з Керестура. Владимірова мац Ярослава була у ніх пред тим 14 мешацї але у юнию пошла назад до Руского Керестура. Владимир нам у имейлу написал же ше вони, як фамелия, уж покус рихтаю пойсц до старого краю опатриц фамелию и стретнуц ше зоз пайташами и пайташками.

У фамелії пароха Грекокато-ліцкей церкви у Норт Бателфорду о. **Владимира Симуновича** и паніматки **Божани** 25. септембра ше народзел син Михаел. Беба була чежка 2.765 грами а длугока 51 см.

Мали Михаел бул покресцени пяток, 9. Новембра У Українскей като-ліцкей церкви Шицких Святых у Норт Бателфорду. Михаела кресцел владика

МИХАЕЛ СИМУНОВИЧ

Браян Байда зоз Саскатуна а кумово були **Моника и Владислав Дудаш**.

Стредком октобра младим Симуновичовим пришла до нащиви и на помож свойому унукови Михаелови його баба Хелена Симунович хтора у фамелії свойого сина остане два мешацї.

Веселин и Ліляна Игнятов мали нагоду уж по двараз почув-ствовац радосц кед ше постава роди-тель, кед ше дарує нови живот. Їх дзивче Анастасия ма 5 роки а син Лука полни два роки. У октобре того року Веселин и Ліляна и по трецираз почувствовали радосц народзения дзецка, точнейше, 24. октобра народзела ше им дзивочка **Аурора**.

Аурора була чежка 3.100

ка 56 см. Тераз, кед тото пишем, Елена уж "велька" дзивка, ша ма уж два и пол мешаца. Посилам даскельо фотографії на хторих мала мешац и пол кед е сликована.

Моя мац Мария Варга з Руского Керестура була ту у нас од 10. августа та по конец септембра. Помагала нам коло беби але мушела пойсц пре други обовязки там у старим краю. Ми остали сами та гураме, як ше гвари, но понеже то друга беба у нашей фамелії та уж ест искуства у тим и будзе шицко як треба - написала нам у имейлу Еленова мама Мая Проданович.

КЕЙТ И БЛЕЙК ГОЙКОВИЧ

Младен Ден Гойкович и його супруга **Рейчел жию** у Чикагу, у Америки. Дня 4. септембра ше им

ЖИВОТНА ПРИПОВІДКА ЄДНЕЙ МИКЛОШЕВЧАНКИ: МЕЛАНІЯ ГОЙКОВИЧ, ГУРНИ, ІЛІНОІС, ЗАД

У ПИСМОХ БУЛ ЛЕМ ПЛАЧ І ПОНОСОВАНЄ

Розгварку
водзел:
Гаврил
КОЛЕСАР

- Родзела ше у Миклошевцох, кед мала 14 роки та пошла до школи у Вуковару, а на 23 роки уж була у Америки
- Брата Йовгена ей забили брадати, чудни вояци, у його обисцу... пришли, повязали го за древо, жвирски го били, мучели и, на концу, забили...
- У часох кед ше наполнили 45 роки од приходу до Америки найвекша ей радосц то унуки, двойнята Кейт и Блейк, и 2 и пол рочни Чейс

Паметам кед сом, пред трома роками, достал телефонске число пані Меланки Гойкович хтора жиє у Гурнию, у союзней держави Илиноис, ЗАД и кед сом ю наволат, же ше барз здравала тей моеї поволанки. Бешедовали зме теди скоро годзину о шицким, була жадна дознац шицко о нас, Руснацох у Канади. Теди постала и порядни предплатник на новинки "Руснаци у швецѣ" хтори, по шицким, з радосцу читала и чекала. У пар контактох сом ю замоддел же би о своїм живоце у Америки, а ту є зоз супругом Недельком уж полни 45 роки, дацо виприповедала и за новинки. Пристала так же зме ше порадезели же бизме на початку октобра таку розгварку и окончили. И так и було, єдного приемного недзельного вечара пані Меланка розпочала приповедку о своїм живоце и о своей драги од Миклошевцох по варош Гурни, на сиверу од Чикага:

- Я ше народзела 1944. року у Миклошевцох, у Горватскей, як Меланка Бучко. Родичи ми були оцѣ Михал и мац Леона Бучково. Я була, значи, найстарша, вец бул народзени брат Йовген, а вец и шестра Марча. Кед сом була мала у Миклошевцох було крашне жиц. Миклошевци були наш руски валал, векшина жительох були Руснаци, мали зме нашу церкву, нашу руску школу, людзе були вредни, робело ше, валал ше тримало у порядку. Обисце нам було недалеко од рускей церкви.

- Хто вам було сушеди?

- Були Провчийово, двома браца, Владо и Йовген Провчийово, и мали два шестри, Амалку и, думам же, Марчу. Мац им умарла млада. З другого боку нам були сушеди Джуджарово, Марча и Сенка. Ми ше там шицки познали, на улїчки зме ше бавели, у церкви зме були ведно. Дружеласом ше и зоз Дюром Лікаром. Вон два роки старши одомне але зме ше дружели, ходзели до школи, вон бивал недалеко од нас.

Одходзели зме до Петровцох и Беркасова на кирбай, и до Шиду на кирбай, та и до Пишкуревцох и Янковцох. У Миклошевцох зме мали кирбай 21. септембра. То нешка уж на други дзень пада бо вони тераз маю иншаки церковни календар.

Меланка и Неделько Гойкович
стредком 2012. року

Перша слика Бучкових
дзецох
З лїва: Меланка, ей брат
Йовген и шестра Марча

АУРОРА ИГНЯТОВ

грами а длугока 50 см. Шицко прешло як треба и беба рошне, плаче и радує ше, а боме и кресцанка Анастасия и брацик Лука полни радосци же достали шестричку.

Лїлянова мац Хелена, иншак зоз Руского Керестура, пришла ише скорей зоз супругом до нациви дзивковой фамелиї, видзиц унукох. Лїлянов оцѣ ше врацел до Керестура а мац остала на помоц дзивки. Будзе ту у Киченеру по конец новембра.

Оцѣ ми умар и я 1958. року, було ми теди лем 14 роки, пошла до Вуковару. Мац ме радзела же най идзем до варошу бо у валале чежка работа, не за дзивчата. Пошла сом ше виучиц за шивачку. План бул же кед закончим ремесло та да ше врацим до валалу, там да робим як шивачка, але я ше нігда вецей не врацела до Миклошевцох. За мну пришол до Вуковару и брат Йовген, а за нїм и шестра Марча. Мац остала сама, вельке обисце, конї, крави, швинї, жеми надосц... Мац не могла шицко постарчиц та познейше попредала шицко и пришла за нами до Вуковару.

Добре зме ше шицки знашли, школи позакончовали, роботи зме нашли. Шестра Марча ше одала, ма двою дзечи. Кед там пойдзем та сом вец у ней. Часто ю волам на телефон, бешедуєме и по годзину дакеди. Брат Йовген виучел ткане покровцох, робел потим у "Вутексу"

Родичи Леона и Михал Бучково, син Йовген, Меланка и Марча

вещей як 20 роки. Оженел ше, мал дзеци, фамелию и добре було док война не пришла. Мой брат Йовген погинул у тей остатней войны. У Вуковаре було барз вельке чудо... вноци пришли и там го, дома, забили. За нїм остала його жена и двойо дзеци. У вязи зме з нїма, воламе их, бешедуеме на телефон.

- Як пришло до того же ваш брат погинул?

- Було то 1992. року, теди кед на подручу Вуковара була барз велька война. Пришли якиш людзе, вицагли го з дому, з обисца, на двор, повязали го и мучели, били, палели з цигарами... Було то якеш 'дзиве войско', група од 40-50 людзох, и пробовали го нагнац же би и вон ступел до того 'войска'. Вон не сцел пойсц понеже то було якеш приватне войско, то не було регуларне державне войско. Жена була дома, з дзецми, угнали их до пиньвици и замкли, же би не видзели цо вони зоз нїм робя. Прето його жена ані не зна

шицки деталі. Кед ше ей удало висц зоз пиньвици, ютредзень, та го нашла на дворе уж мертвого. Бул привязани за едно древо и барз побити, видно було же бул барз мучени... Жена го не могла ані поховац як цо то припада та го поховала там, у їх загради. Аж кед шицко прешло, кед ше кельотельо ситуация змирела та його посмертни остатки премесцени на теметов.

ДЗЕЦИ МАЛИ АМЕРИЦКИ ДОКУМЕНТИ

- Кеди сце упознали вашого супруга Неделька?

- Була сом млада, ходзела сом

до Школи школярох у привреди и учела за шивачку, и теди сом го упознала. Вон старши штири роки одомне, упознали зме ше а вон вец, неодлуга, пошол до войска, до морнарици, на три роки. Скоро сом на нього забула (нашмеяла ше)... Моя мац ме теди волат "Придз ти до валала, найдземе ми тебе ту легиня!" але роки прелесцели, Неделько ше врацел, обновели зме познанство и побралаи зме ше. Мне було 23 роки кед сом ше одала. Теди ше за таку уж гуторело же є "стара дзивка".

- Як то же сце пришли зоз супругом на идею виселіц ше до Америки?

- Його мац ше родзела у Америки! Їх фамелия по

походзеню зоз Босней, зоз

Босанскей Градишке.

Сїй родичи пришли до Америки

давно, ище 1880. року.

Теди людзе ишли за роботу,

путовали на вельких

ладьох по пар тижні зоз

Европи до Америки. Сїй оцц робел у рудокопу, бул ту зоз же ну та ше им вец у Америки и дзеци народзели. Мали осмеро дзеци и Неделькова мац була медзи нїма. Кед родичи вираховали же досц заробели та одлучели же, гайд', назад. Дзеци були мали. Шицки дзеци, розуми ше, мали америцки документи. Даедним дзецом, старшим, цо уж ходзели до школох у Америки, ше уж не ишло назад до

старого краю, але мушели пойсц кед родичи так одлучели.

Але, кед дзеци подросли та ше почали, едно по едно, врацац до Америки бо мали америцки папери. Та так ше и

його мац врацела до Америки а ми, потим, пошли до ней.

Ту у тим краю, дзе зме тераз, уж були мацерово браца,

помогли нам же би и ми нашли роботу, змесцене, помогли нам вельо та и ми ту остали. До Америки зме сцигли 28.

децембра 1967. року. 1968. рок нам бул перши прави "америцки рок".

Паметам же теди, кед зме сцигли, була велька жима, шніг

и

Меланка (у штредку, ма варгочи) у Вуковаре кед учела за шивачку (1960)

1989.рок, Меланка у нашиви Вуковару, остатніраз кед видзела брата живого

Свадзба Меланки и Неделька 1967. року, брат Йовген, шестра Марча и мац Леона

прейг колєнох. Бивали зме рок у єдного бачика, не зарабляли зме не знам кельо на початку, не знаш анї язык, порасли зме канцеларїї, робели вноци... Мой человек теди и страдал. Авто зме ище не мали та го єден человек вожел на роботу. Прешли на червене шветло, авта ше збили, муж бул покалїчени, клуб му бул досц розбити, було трошки бо зме ище анї осигуране не мали. Прешли скоро два роки док зме не пришли гу себе. Вец нам ше народзел син 1970 року та вец я не робела бо сом була зоз нїм. Аж 1972/73 рушелo на лєпше. Син подроснул, швекра була з нами та го чувала а ми обидвойо робели. Року 1974. зме першираз путовали до старого краю да видзиме мою мацер. Брат ше ожєнєл, шєстра ше одала. Док дзеци були мали та зме там частєйше одходзєли бо сом сцєла же би дзеци знали одкаль зме, дзе сом одросла. И дзеци любєли там одходзиц. Мац була сама а теди у валалє не було тєльo телефони як нєшка да можєш бєшєдовац. Напишєш писмо а воно путує по мєшац днї. Мацєри вшє було жалє же прєцо сом пошла, прєцо сом их охабєла, а мнє було жалє же сом сама ту у Америки, бєз своїх найблїзших. У писмох вшє бул лєм плач, поносoванє, бо я, як найстаршє дзєцкo, пошла гєт од дому. У тих часoх ше баш частo до Америки не одходзєло, та людзє тримали того хтo надумал пoйсц до Америки як кєд би ишoл до швєта, "Богу за хрибєт", як ше гвари. Одходзєли уж теди нашo людзє до Нємєцкєй, до Французкєй, алє то не бул проблем бо человек мoгoл частo присц дому. Гу тому, нашo людзє теди малo знали o иножємствє, мали углавним викривєну слику o Америки. Питали ше ми же цo ми то ємє у Америки бо у Америки, гуторєли ми вони, нєт пoживи, твєрдзєли же ми у Америки ємє лєм зoз конзєрвох. Дармо им я приповєдала же у Америки єст шицкoгo, нє розумєли. А тєраз, пoслє 45 рокох, тєраз шицкo знаю o Америки.

Вец ше нам 1978. року народзєла дзивка Даяна. Дзивка Даяна ше народзєла 31. октoбрa 1978 року, правє на дзєнь кєд ше означує швєтo Халoвин. Кєд єй булo нєпoлни штири роки та зме зновa пошли же би ю моя мац видзєла бо

Недєлькoвa мац Йoвaнкa и єй трoмє брaцa хтoри Мєлaнку у Нєдєлькa дoчєкaли у Америки

мац теди уж частєйше булa хoрa. Мац, тaк, видзєлa и Даяну и вєц, o рок, умарлa. Булo єй 61 рок. Нє знали тoчнo анї вони тaм oд чoгo умарлa, малa вєлькy прєхлaду, кашлєлa бaрз, теди тримали же 60-рoчнa жєнa тo уж старa жєнa и же єй нє мoж бoгзнa як пoмoгнуц. Зняли єй плюцa на рєнтгєну, знїмoк пoслали до Зaгрєбу, а вoнa у мєдзичашє умарлa, скoрєй як ше знїмoк и думанє спєциaлисти зoз Зaгрєбу врaцєли. Пoтим змє 5-6 роки нє одходзєли бo дзєци, обидвойo, рушєли нa фaкултєти и нє старчєлo ше зa шицкo oбєзпєчєнє пєнжєу. Пoтрєби и трoшки єст нєпрєривнo, кaждoму теди бул уж пoтрєбни aвтo жє бизмє нє були вязани єднo зa другє Рoбєли змє вєльo, и вoднє и внoци, и всoбoтy кєд трєбaлo.

ИЩЄ ЄДЄН РОК, ТА ВЄЦ ИЩЄ ЄДЄН...

Младєн aбo Дєн, як гo вoлaмє, наш син ше пєрши oжєнєл. Вoн ше зoз свою супругу Рєйчєл упoзнaл нa фaкултєтy, шкoлoвал ше нa ДєПoл унивєрзитєтy (DePaul University) у Чикагy. Рoдичи нашєй нєвєсти пoльскoгo пoхoдзєнєя, мєдзитим, дзєци цo ше ту нaрoдзa и рoшню, вони ше тримaю зa Америкaнцoх. Дєн и Рєйчєл дoстали пєршє синa Чєйсa, а кєд му булo двa и пoл рoкa тa, нєдaвнo, дoстали и двoйнятa, дзивчє Кєйт и хлaпчикa Блєйкa. Двoйняткa ше нaрoдзєли 4. сєптємбрa. Тaк же змє у сєптємбру 2012. року мали нaисцє дoсц вoзбудзєнєя – и нaрoдзєнє двoйняткoх и свaдзбy нашєй дзивки Даяни. Кєд приду нa швєт двa бєби нaрaз тa вєц єст нaдoсц рoбoти кoлo нїх и мoя пoмoц, випaтрa, дoбрє придзє у синoвєй фaмєлий. Одходзим тaм нa три днї у тижнo. Док нєвєстa кaрми єднy бєбу, а другє плaчє, мoйo вєц жє бим гo тримaлa и зaбaвєлa, жє би нє плaкaлo. Єст oбoвязки и кoлo нїх, a и кoлo пєршoгo синa Чєйсa хтoрoму лєм двa и пoл рoкa и ищє вєльo тoгo вoн нє рoзуми.

Нєдєлькo и Мєлaнкa у Америки, 1968. рок, пєршa їх фoткa у нoвим швєцє

Пєрших рокох у Америки, Мєлaнкa и Нєдєлькo зoз дзивoчку Даяну

Баба Бучкова зоз унуками. Перши з лїва, найвекши, то Меланков син Младен

Меланкова шестра Марча (у штредку) зоз дзивку Далиборку була у нашиви Америки 2005. року. Долу су фотографовани опрез хижи Гойковичових

Дзивка Даяна ходзела до школи велї роки, до штредней, потим на факултет, закончила и мастер студий у Чикагу, у Нортвестерн Коледжу (Northwestern College). Тераз роби у компанії Пепси кола. Одала ше за Американца, супруг ей Майк Ботело. Упознали ше у школи, розумя ше, три роки ходзели. Можем повесц же 22. септембра була красна свадзба. Я не мам нікого од родзини ту у Америци же би пришли на свадзбу. Пришла сом зоз мужом до тей часци Америки прето же вон мал ту родзини. Розуми ше, теди зме пришли ту лем на даскельо роки же, гат, дакус заробиме та ше врациме назад. А, воно, више ше цошка збудзе цо одгурне час врацаня. Ище еден рок, та вец ище еден, вец ше дзеци почали народзовац, вец сом уж обрацела же, реку, кед пойдзем до пензиї та ше врацим дому. А и тото не пошло по плану бо пришли нукуи, та зме ту були потребни. А вец себе думам же кого уж там, у старим краю, и мам? Га тоти старши шицки помарли, а младши патра и нешка пойсц дзешка до швета бо у тим краю Горватскей нет роботи.

Першу хижу зме купели 1971. року. Муж достал даяки пенез од осигураня за тото цо страдал у транспортним нещесцу та зме тото уложели до купованя хижи. Теди ше за 20 до 25.000 долари могла купиц хижа, а тераз не можеце купиц ніч за 20.000 долари. Хижа мала горе окремини кварталь хтори зме видавали и то нам помогло одплацовац кредит на хижу. У тей хижи ше дзеци народзели и одросли. Познейше, кед мали уж почац ходзиц до школи указало ше же же школа баш не найлепша, було там вельо чарних и Мексиканцох. И теди зме ше преселели ту до Гурнию, ту ше будовали нови хижи и ми таку едну купели. Гурни красни варош, вельки, ма красни парки, красни хижи. Ми з мужом Недельком жиеме ту у Гурнию, то варош хтори, уствари, представя часц вароша под назву Ваукеган, але обидва тоти вароши представяю сиверне окраїско Чикага. Але, за живот ту вельо лепше як у Чикагу, там барз галайк, гушва, вельки транспорт...але млади, ниа, любя там, у Чикагу, а там им и робота, егзистенция.

Ми маме вельку хижу, гварим, а тераз, ниа, уж нам є наисце и превелька бо зме остали сами у ней, з мужом. Дзеци пошли по своєї драги.

Ту у Гурнию не маме ані нашу руску ані українську церкву. Маме ту сербску и греческу церкву ведно, та ше раз служи по сербски, а раз по гречески. Дзе ши та ше там мушиш прилагодзиц.. Думам себе же еден Бог, кед ше модлім та ше модлім єдному Богови, не важне нательо у яким будинку, у якей церкви...

ПУТОВАНЯ ПО ШВЕЦЕ

- Кого сце спомедзи Руснацох у Америки або у Канади за тоти 45 роки упознали?

- У Канади сом упознала бачика Метка и Сенку Саламонових. Була сом з мужом у ніх. Я була, як мале 12-рочне дзивче, на їх свадзби кед ше винчали у Беркасове. Була сом у Хамилтону, у Канади, и кед Сенка умарла. Познала сом и Меткового брата Кирила, були зме и у ньго. Вони ніхто не були у нас, нігда.

- Чи вашо дзеци знаю мацерински язык?

- Понеже мой муж Серб та зме у обисцу бешедовали по сербски и обидвойо нам дзеци знаю тот язык. Кед пошли на факултет, не бивали з нами, та змоцнели хасноване англійского языка, але їх домашні язык и далей сербски.

- Ваш руски язык барз добри, барз очувани. Як ше

Неделько и Меланка зоз унуком Чейсом кед му бул други родзени дзень

Даяна, дзівка Меланки и Неделька Гойковичових

вам то удало?

- У Миклошевцох сом учела на початку основней школи шицко по руски, то бул мой мацерински язык и на нїм ми було найлегчейше и учиц и бешедовац. Учитель нам бул Янко Костельник. Вельо сом на телефон бешедовала и зоз Сенку Саламонову та сом так отримовала наш руски язык. Озда и розгварки зоз мою шестру, а и нашо частейши перебуваня там у Вуковаре, допомогли же бим язык отримала на добрим уровню, же бим зачувала велї нашо слова.

- У пензїї сце 5 роки, кеди сце ше одлучели закончиц роботни вик?

- Кед ми було 63 роки та сом гварела "Досц! Досц з роботу!" Бо, кед ше дойдзе до тих рокох та чловек вше частейше дума "Робиц, робиц, а хто то зна яке ми здраве будзе о 2 або о 3 роки?" Най робим до 65 и похорим ше, почкодзим

Младен, син Чейс и супруга Рейчел

себе, та цо вец ужием од пензїї?! На здраве ше муши думац озбыльнейше кед ше дойдзе до тих рокох.

- Окрем частейших путованьох до Европи, до Горватскей, ви мали и даяки интересантни путованя у цалком других напрамох?

- Мой супруг робел у досц солидней компаниї и кед наполнел 25 роки работи у ней та достал три тижнї одпочивку и плацену драгу за ньго и за мне уж дзе вибереме. Теди зме ше опредзелели пойсц на Гаваї. Там зме препровадзели два тижнї, а на драги назад зме, вец, ище тидзень препровадзели у Голивуду, у Калифорниї.

И за 30-рочнїцу у истей компаниї мой муж достал ознова подобни аранжман, лем тераз то була драга на Нови Зеланд и до Австралиї. На тоту драгу зме ишли з єдну групу людзох, було нас дас 30 особи а мали зме и свойого водзача хтори нам приповедал о велїм цо зме интересантне на тей драги нащивели. Теди зме тидзень були на острове Фиджи, то красне райске острово, природа прекрасна а людзе добри, худобни але добри. Ишли зме потим на Нови Зеланд, па вец

до Австралиї, путовали зме на авионох, на автобусох. Було нам на тим путованю наисце крашне.

Кед мой муж наполнел 35 роки у тей компаниї, а полнел и 65 роки живота, та одлучел пойсц до пензїї. Теди му направели вельку, богати преславу одходу до пензїї. Так же зме тераз обидвоєю у пензїї

и помагаме дзецом кельо лем можеме. Унуки нам тераз найвекша радосц.

Кед же жадаце видзиц ШИЦКИ боки маґазина "Руснаци у швецѣ" у фарбох, а з вецей фотоґрафиями як у самим часопису, нащивце веб сайт того маґазина!
Адреса:

<http://www32.brinkster.com/rusmagazin/>

Препоручце и другим най нащивя тот веб сайт.

ПИСНІ У ЕМИГРАЦІЙНО-РОДОЛЮБИВИМ ДУХУ (III)

У ЦУДЗИМ ШВЕЦЕ

У тим чишлє обявюєме першу часц
писньох у забавним духу хтори виведзени у рамикох фестивала
“Червена Ружа” а маю у себе печалбарски, виселенски мотиви
або обачліви носталгични елементи. Рок у заградзєню означує
рок кед тотя писня виведзєна на Фестивалу.

Зашпивайме браца,
з бачванскей ровніни
закарпатским гором
славней дідовщини.

Браца русини, наша доля мала,
широм по швецє синох розошала,
З далекого краю квиток карпатски,
з писню вам посила
привит свой братски!

О, ВРАЦ ШЕ, МИЛИ МОЙ, ВРАЦ

Музика: **Юрий Цимбора**
Слова: **Михал Ковач** (1970)

Пошол ши з дому далеко,
нас ту охабел самовац,
шерцо ши єдно зохабел
смутне за тобу бановац.

пришпив

О, врац ше, мили мой, врац
бо дні як поток сцекаю,
тополі нашо ми спац, ой спац
ноцами мирно не даю.

Тєраз ши в цудзей цудзини
напиш чи длуго там будзєш,
цудза цудзина гамишна
нашо тополі забудзєш.

пришпив

О, врац ше, мили мой, врац...

В краю родимим и милим
мили нам небо и людзе,
в краю родимим це чека
шерцо цо твоей лєм будзе.

пришпив

О, врац ше, мили мой, врац...

БРАЦА РУСИНИ

Музика и слова: **Иринеј Тимко** (1970)

На бачванскей ровні
дзе поля безкрайни,
тебе писню шпивам
роду мой давни.

Браца Русини, на ровні жиєме
але зме зоз горох квецє прєсадзєне.
Гори Карпати наша оцовщина,
витай нам витай шицка родзино!

МАЦЕРОВА МУШКАТЛА

Музика: **Яким Сивч**
Слова: **Теофил Сабадош** (1972)

Живот ме однес далеко,
прєшли уж щєслїви роки,
ту у тей цудзей цудзини
хибя ми поля широки.

Робим ту под цудзим небом,
пришол я тадзи за хлебом,
а думки моей летаю,
по польох родного краю.

Пришпив

Мацєрова мушкатла,
цо на облаку стала,
часто ше мнє привидзує
вєшенї кед витор дує.

Мацєровей мушкатли
як да ше пах чувствує,
ей, мацєрова бєшєда
як да ше з далєка чує.

Прєз молгу видзим наш домик,
ставам уж на хижни дзєвери,
и нараз збачим при квецєу
твар нашмєяней мацєри.

По лїцох слизи ми чуря,
слика у молги нєстава,
нєт писнї цо мац шпивала
мушкатлу док залївала.

Пришпив

Мацєрова мушкатла...

ТЕРАЗ МЕ ВОЛАШ

Музика: **Микола Чизмар**
Слова: **Александар Станкович** (1978)

Тєраз ме волаш гу себе
тєраз кєд ши сама,
а знаш же шерцо ме болї

прето ти остань сама.

пришпив

Поведз ми тєраз тото
тото цо ши сцєла,
кєд ши мє гєвтєй нєци
самого охабєла.

Длуго уж блукам по швєцє
любєв сом нїгдє нє нашол,
чєсто мєно ци чуєм
у писньох вєлїх гудєцєх.

пришпив

Поведз ми тєраз тото...

ПРИЛЄЦЄЛА ПТИЦА

Музика: **Витомир Бєянєц**

Слова: **Юлин Рац** (1979)

Прилєцєла птїца,
вїстку ми прїнєсла;
зєз рєдного крєаю,
з пєзнєтого квєцє.

З квєцє пєзнєтого,
цє любєла мїла;
цє гє залївєла,
скєро днє кєждєго.

Мїла мєя птїчкє,
пєздрав тї мнє любєу;
мєсто мнє пєбєчкєй,
єй чєрвєнє лїчкє.

У КРАЮ ДАЛЄКИМ

Музика и слова: **Владимир Мєлєцкє**
(1987)

Дє шїрогє швєтє
зєз крєаю рєдного
шварнє дзївчє пєшлє
рєз тєк днє єдногє.

Пришпив

Одєлє шє вєнє,
остєлє тєм бївєц,
дрєгї єй гудєцї
мєшєлє зєшпївєц.

Рєдїчї цї твєйє
прєбєрз уквїлєнє,
о, кєд бїш лєм знєлє
єк сє зармєцнє.

Пришпив

Вєдно тєк зєз нїмє
и я рєздумєм,

дєкєдїшнї свєйє
чєувствє рєзбудзєм.

ЗАГРАЙ МИ ГУДАКУ СТАРИ

Музика: **Дрєгєн Нєвєкєвїч**

Слова: **Сїлвє Єрдєлї** (1989)

Зєгрєй мї гудєку стєрї
смєтнє мї шпївєнкє грєй,
бє нє ютрє, ютрє рєно
є зєхєбєям рєдзєнє крєй.
Грєй гудєку, грєй,
кєчмєрє вїнє нєм дєй.

пришпив

Нєй шє вїнє нєпїсємє
є вєцкє шє рєзїдзємє,
грєй, гудєку, грєй!
Кєчмєрє вїнє нєм дєй!

Шпївєй мї, гудєку стєрї,
шєрцє плєчє жєлєує,
дє дєлєкєй цудзєй жємї
з рєдного крєаю пєтуєм.
Грєй гудєку, грєй,
кєчмєрє вїнє нєм дєй.

пришпив

Нєй шє вїнє нєпїсємє...

Зєгрєй мї, гудєку, стєрї
мєя тєкє дєлє,
є зєхєбєям дєм рєдзєнє
и нєшє рєвнї пєлє.
Грєй, гудєку, грєй
кєчмєрє вїнє нєм дєй.

пришпив

Нєй шє вїнє нєпїсємє...

ВРАЦИМ ШЄ ДОМУ

Музика: **Юрїй Судї**

Слова: **Мїрєслєв Стрїбєр** (1989)

Кєд чєрєшнє зєквїтнє
у зєгрєдї тєгє мєя,
врєцїм шє и я мємєчкє
дє рєдного крєаю.

пришпив

Знєм жє кєпуркє
шїрцєм отвєрєнє,
знєм жє мєц мєя
од жєлєсцї згєрбєнє.

Прїдзєм, прїдзєм мємєчкє
прїнєшєм вєм, прїнєшєм квєцє

та вец и я уж престанем
блукац по тим швецe.

пришпив
Знам же капурка...

МИЛА МИ ПИСАЛА

Музыка и слова: **Любомир Загорянски** (1990)

Мила ми писала
з далекого краю,
смутни слова милей
мира ми не даю.

Пришпив
Гибай ме, гибай опатриц,
у далеким краю,
серденько поцешниц,
жалі най престаню.
Гибай ме, гибай опатриц,
рочки прехадзаю,
а боль нашим шерцом,
чejки задаваю.

Мила ми писала
вчасней тей ешені,
знова кед ластовки
сциха одлецели.

Пришпив
Гибай ме, гибай опатриц...

У ЦУДЗИМ ШВЕЦЕ

Музыка: **Юлиян Рамач**
Слова: **Мелания Римар** (1990)

Прелетли роки як ноци влече,
рани глібоки у цудзим швецe.
Сам у цудзини забудзеш хто ши,
а гу родзини лем думка ноши.

пришпив
И сни остали у старим краю
дзе правя бали, по руски граю,
на твоім полю рошне метліна,
по твоім шерцу рие цудзина,

Забудзеш пахи лукох и польох
цихе шептане пишних топольох.
За край родзени часу не будзе,
у цудзим швецe цудзи и людзе.

пришпив
И сни остали у старим краю...

ЦУДЗИНА

Музыка: **Ондрей Магловски**
Слова: **Дюра Латяк** (1992)

Давно ши у тей цудзини

там жиеш у ней ти сам,
а я ту дома лем плачем
покля лем слизи мам.

пришпив
Преклінам тоту цудзину
гевтот нещесни час,
гевту цудзину преклінам
цо роздвоела нас.

Цудзина, горка цудзина
пенєж за тебе даш,
а дома плаче родзина
цо ю наймилшу маш.

пришпив
Преклінам тоту цудзину...

Врац ти ше, мили, до дому
пенєж не шицко- то знаш!
Охаб цудзину другому,
бо дома дзеци маш!

пришпив
Преклінам тоту цудзину...

МАЦЕРИНО ПИСМО

Музыка и слова: **Любомир Загорянски** (1994)

Седем роки прешли мой любени сину,
як ши з дому пошол в далеку цудзину.
Лем ши ми пошептал на розходзе сциха:
„Здрави оставайце” ви моя потіха.

пришпив
Каждей ноци мац старенка
единого чека сина,
най ше враци дому знова
мено його вше спомина.

Врац ше сину зоз далєка
най поцешшиш мацер свою,
чejки тоти болі мойо
кед я не мам любов твою.

Седем роки прешли преїду ище тельо
жалі ми превельки душа болі вельо.
Сину мой єдини шерцо ми боляце
врац ше гу старенкей я ше модлім за це.

пришпив
Каждей ноци мац старенка
единого чека сина,
най ше враци дому знова
мено його вше спомина.

Врац ше сину зоз далєка...

РОДИЧОМ

Музика и слова: **Анастасия Бесермині**
(1995)

Уж давно я пошла зоз дома свого,
далеко до швета билого,
ходзим сама по своєї драги живота,
и чуем запах тей штвартей яри.
И ніхто ше за мене не пита
крем вас, родичи мойо.

пришпив

И прето здрави будзце,
мили мой тато, дорога мамо.

Цудзим руком дзедко сце свойо дали,
дзекуем за шицко цо сце ми дали.
На до мну хто, яки то гвизди вше зомну,
мене помагаю и радза ме?
И вещей нігда не будзе
як було у дзедцинстве.

пришпив

И прето здрави будзце,
мили мой тато, дорога мамо.

ОГЛЯДНУЦЕ

И ВШЕ ОЗНОВА

Стара присловка гвари – хто о чим, гевта о поштено. З нашого угла патрени вона би могла глашиц и так: хто о чим, Руснак о тим хто зме и цо зме! И так уж децениями Руснаци хасную каждую нагоду студиозно анализовац хто то Руснаци. Та аж и з нагоди явней розправи о найновшим документу котри вязани за Националну стратегию Руснацох у Сербиї по 2020. рок. Правда, уж би каждому мушело присц отамадз дзешка та до глави же нешка шицки маме право вияшніц ше о националним припаданю каждой часточки, та аж маме право думац же зме Ескими, Индианци...

И не лем тото. У недавней емисії на ТВ Войводина, у емисії по руски, дознали зме найновше твердзене а то же музични инструмент котри ше вола ЦИМБАЛО, же то руски инструмент, а хтошка нам бранї хасновац го. Наисце интересантне твердзене. Насампредз, мало ест музични инструменти котри власноц єдного народу. То, можебуц, бузуки – гречески, бандура – українски, балалайка – русийски... Цимбало ані случайно не може буц власноц єдного народу, окреме нашого, бо би ше Румуне, Мадяре, та вец и Словаци, а пошло би то аж и по Медзимурцох, мощно увредзели. Скорей би ше могло бешедовац о територіялней припадности того и других музичних инструментах, цо значи – цимбало би могал буц, наприклад, музични инструмент панонских народох.

А цо ше дотика нашей прешлости и ей вязи зоз даседними музичними инструментами, усудзел бим ше повесц же тоти нашо предки у селїдби зоз старого до нових крайох могли мац од музичних инструментах лем пицалку и то гевту од вербовей скорки. Вшелїяк, нікому теди не було до музики и чувания фолклору.

Зоз часом, кед ше живот кельо-тельо стабилизовац, указало ше же и нашим предком хибела шпиванка и вони ю почали пестовац так як то условия самого живота допустили. Гевти котри остали на подручу Восточней Словацкей ше у тим поглядзе притулили гу мощнейшим братом – Словацом. Други отримовали вязу зоз українску музику, а треци, штварти и шицки други шпивали тото цо чули у своєї околини, прилагодзуюци шпиване и гране гу своїм сушем. Не думаю же за тото твердзене можем найсц даяки документ, але сущноц указуе же Руснаци у Войводини и Славонії, и попри шицких чужосцох, досц того витворели зоз власними моцями и нешка маю гоч не барз широку але у, значней мири, маю ‘свою музику’. Же нешкайша шпиванка у одредзеной мири вязана за Войводину тото би не требало буц чудне бо вещей як два и пол вика жица ведно мушели зохабиц шлїди и у музики. Та кед нешка по местох дзе жию Руснаци найчастейше чуеме шпиване провадзене зоз тамбуру то, по моїм думаню, цалком природне. Ні у яким случаю ту не треба осудзовац фаховцох котри ше стараю о нашей музики, а тиж так и Радио Нови Сад котри вельо допомогол же би ше руска шпиванка слухала, пестовала и очувала. А же ше тота шпиванка значно розликуе од гевтей котра жиє у Словацкей – чудне би було кед би так не було. Тото цо нас може радовац то факт же нешка маме вше вещей младих образованих музичарох котри уноша швижу крев до тей роботи, а покус нас застарує факт же ше спомедзи тих младих людзох ніхто не опредзелює за усовершоване у етномузикології, бо би праве таки фаховци могли авторитативно доказац гевтим цо шицко знаю як випатра права правда.

А чи би им и вони тото доказали?

Владислав Надьмитьо

Дороги Колесарово,

Барз Вам крашне дзекуем на новинках “Руснаци у швецце”! Жадала сом Вам скорей написац, але час так швидко прелесел. Ище дакус та нам на прагу будзе уж и Крачун та прето пишем бо не жадам запожніц зоз винчованку. Да сце бліжей та би сом пришла до Вас у Канади особне по винчованю але, най поведем по правдзе, жима и я не пайташки. Найволім кед жима у Сибиру.

Прикладам Вам и чек на \$350 та намирице шицки предплати хторих сом ше прияла спонзоровац.

Можем повесц же Вам вше красши “Руснаци у швецце” и ест у ніх вельо интересантног почитац. Конгратулирам Вам на таким напредованю у работи на новинках, а поготов на Вашим невивстатим труду гу нам шицким Руснацом. Най Вас Бог сторицею винаградзи за шицко.

Мам надію же сце добре, Вам и вашей супруги Геленки жадам шицко найлепше.

Шири поздрави, зоз ширу любову

Амалия Новак Фаирбанкс,

У окремени прилогу писму пані Фаирбанксова

Доро ги пане Колесар!

Поздравям Вас и вашу фамелию. Гу посилам предплату за 2013. рок за новинки хтори видаваце. Можебуц пожнім з предплату.Пребачце! Жадам и надалей успишной работи. Я их вше з радосцу дочекуем и читам и по вецей раз. Вельо раз ме прилоги порушаю и до слизох так як з “Музичней студзенки” (бо писню барз любим) але и други подобни животни написи. Шицко ме интересуе бо ше вельо раз здогадам дакого лебо дачого з прешлосци.

Ище раз вельо поздрави Вам и шицким читачом новинках у Канади, у старим краю, тиж так и у моім родзеним Керестуре як и у каждим куцику швета дзе их чекаю и читаю як и я.

Еуфемия Гнатюк Русковски, Гамилтон

написала за шицких читачох новинках красну **Новорочну винчованку** як привит до Нового 2013 року зоз жадањами за шицко найлепше, же би ше им виполнели шицки жадања на многая и благая літа!

Нови рок нам на прагу и приноши нам нови шанси за нови початок.

Нешка: почина нови дзень у хторим ше можем одрекнуц старих деструктивних звикох, за наш нови початок. Гу на першим месце здравичко, цо нашо найвекше особне богатство.

Нешка: Я будзем жиц лем нешка. Не будзем дудрец и брондац як цо то було вчера, або ше секирац и буц напарти – обсесивни як будзе наютре. Не правим плани на дуги гони а же бим ше отресоц шицких моіх проблемох нараз... Я свидоми же можем дацо зробиц и у наступних 24. годзинох, цо ме не обтерховуюе же би сом мал тото кончиц цали свой живот.

Нешка: Пробуем буц щешліви, не будзем штудирац и не допущим себе депресивни думки. Кед ми думки похмарени я розженем хмари и дам слунечку же би ясно зашвицело...

Нешка: Прилапим дзень таки яки є. Попатрим стварносци просто до оч! Пробуем оправиц тото цо у моеї моци а тото на цо уплїв не мам прилапим таке яке є.

Нешка: Я жадам збогациц свой розум. Будзем читац дацо вредне и поучне цо вимага труду, роздумованя и концентрації. Не жадам и не сцем буц ментални кепкар.

Нешка: Свидомо ше будзем трудзиц же бим бул улюдни и же бим другим давал чесц. Не будзем огваряц и не будзем кричац кед бешедуем. Не будзем нікого преривац у бешеди. Стримаю ше же бим других не поправял на лепше, лем на себе самого будем у тим

уплївовац. Же би не було по тей народней же “Котел гарчку доганя, а сам є окурени”.

Нешка: Нешка будзем роздумовац цо бим могол зробиц на злепшаню свойого здравя. Кед сом куращи, та престанем. Кед сом округлейши, будзем есц цо здравще и менши порції. Пробуем дзвигнуц сидро и зоз канабеля та ше прешейтам по вонку, голем по конец улїчки або по дзешатого сушеда.

У молитви Ст. Френсиса написана и його поука:

Господи, дай ми най будзем инструмент Твойого мира!

Дзе мержня, допущ ми най засадзим Любов.

Дзе положена увреда, Пребачиц.

Дзе ше народзела сумня, дай Виру.

Дзе розпука, дай Надію.

Господи, дай ми же би я не гледал най ме цеша, але же би я бул тот утїшитель.

Да спознаю шицких потреби, да шицких безконечно любим. Бо у дарованю ми шицки наградени. Кед ми пребачиме, та и нам пребачене.

Шицким читачом жадам и винчуем Щешліви Крачунски швета и весели Нови 2013. рок, жадам здравичко и мир медзи нами.

ХРИСТОС РАЖДАЄТСЯ!

ШИРЦЕ ГЛАС О НОВИНКОХ "РУСНАЦИ У ШВЕЦЕ"

СПОНЗОРЕ

Концом 2012. року, маме **16 спонзорох** хтори ше соглашели финансино подупрець од едней та по 11 предплати на новинки.

Др Амалія Новак Фаирбанкс зоз Бримингему, ЗАД (спонзоруе 11 предплати) – медзи иншими, Апостолски егзархат у Н. Садзе, Каритас у Коцуре, КУД “Жатва” у Коцуре, ТВ и Радио Нови Сад, братох, шестри, блізьку родзину...

Елена Колесар зоз Киченеру, Канада (4) – мацери и блізькей родзини

Людмила Колесар зоз Брантфорду, Канада (2) – Библиотека у Р. Керестуре, ОШ и стредня школа у Р. Керестуре

Юліян Сабадош зоз Киченеру, Канада (2) – блізка родзина у Р. Керестуре и Коцуре

Янко Сабадош зоз Вокингу, В. Британия (2) – шестри у Р. Керестуре и блізькей родзини у Н. Садзе

Марленка Орлович зоз Торонта, Канада (2) – 2 фамеліи у Р. Керестуре

Др Михайло Баран зоз Лудвигстафену, Немецка (1) – КУД “Тарас Шевченко” у Дюрдьове

Яким Варга зоз Гилонгу, Австралия (1) – КУД “Петро Кузмяк” у Новим Орахове

Мирослав Еделински зоз Киченеру, Канада (1) – Дом пензионерох Р. Керестур

Михайло Будински зоз Киченеру, Канада (1) – Здружене ремеселнікох Р. Керестур

Олена Мученски зоз Киченеру, Канада (1) – Дом култури Р. Керестур

Олга Мученски зоз Едмонтону,

Канада (1) – братови у Вербаше
Владимир Пастовнічки зоз Киченеру, Канада (1) – шестриніци у Р. Керестуре
Хелена Йоич зоз Мелбурну, Австралия (1) – шестри у Р. Керестуре
Вереш Владимир зоз Киченеру, Канада (1) – КУД “Яким Говля” у Миклошевцох

Йоахим Медеси зоз Фрайбургу, Немецка (1) – шестри у Р. Керестуре

З того виходзи же у теј хвильки маме **33 спонзоровани адреси** дзе одходза новинки и, виројатно, приноша радосць тим котрим су даровани. Ище раз **ДЗЕКУСМЕ шицким спонзором** а вас поволуеме, кед же маме дакого на тим билим швецех кому бисце були ради таки дарунок направити - одлучити ше и явце ше на нашу редакцию та ше порадиме. Ище вше ест надосць КУД-и, здруженя и подобни институции по наших местох у старим краю хторим би вашо спонзороване вельо значело.

Того року сце у остатнім штиримешачу **не були таки ажурни у плацено предплати як скорейших рокох** та сом непотребно трацел час на дописоване и телефоноване у вязы того.

Пані **др Амалія Новак Фаирбанкс** даровала Редакцији за материялни розходи \$ **150** а пані **Марленка Орловичи \$100**. Тото допомогло же би у тим чаше були 4 боки у фарбох.

ФОТКИ НА ОСТАТНІМ БОКУ

1. Кресцини Луки, сина Наташи и Бориса Гафича з Норт Бателфорду.

2. Кресцини Михаела Симуновича у Норт Бателфорду. На фотки Михаел з родичами, зоз о. Владимиром и Божану Симунович, и владиком Браяном Байдом.

3. и 4. Блейк и Кейт двойнята Младена и Рейчел Гойкович зоз Чикага.

5. Аурора Игнатов зоз старшу шестричку Анастасию, Киченер, ОН.

6. Нови член фамеліи Колбас, Луела, зоз родичами Александром и Сали Колбас.

7. Елена Проданович зоз шестричку Лану.

8. Максим Микита у сигурносци, притулени гу своєю мамі Тані Микитовой.

9. Мая и Кори Францишин, после винчання, ше вифотографовали зоз своіма найблїзшими за памятку, Хвар, Горватска.

10. Меланка Гойкович, Майк и Даяна Ботело. родз. Гойкович и Майкова мац.

РУСНАЦИ У ШВЕЦЕ

Магазин за Руснацох виселенцох цалого швета

Редактор магазина
Гавриїл КОЛЕСАР

Сотрудніки-авторе на тим чашле:

Борис ГАФИЧ, Канада
Меланка ГОЙКОВИЧ, ЗАД
Веселин ИГНЯТОВ, Канада
Гавриїл КОЛЕСАР, Канада
Мелания КОЛБАС, Канада
Дюра ЛАТЯК, Войводина
Серафина МАКАЇ, Войводина
Любомир МЕДЄШИ, Канада
Владимир МИКИТА, Канада
Иринка ОЛЕЯР, Войводина
Славомир мр. ОЛЕЯР, Канада
Мишеле др. ПАРВЕНСКИ, ЗАД
Мая ПРОДАНОВИЧ, Канада
Корина КОНІ, ЗАД
Владислав НАДЬМИТЬО, Канада
О. Владимир СИМУНОВИЧ, Канада

Способи контакту тоті:

Za magazin

Gavra Koljesar
324 Overlea Dr.
Kitchener, ON
N2M 1T8
Canada
sar@gmail.com

Канада (519) 570-9614

email: **gkolje-**

Виходзи три раз до рока.

Рочна предплата за три числа (зоз трошками одсиланя): за Европу (поединечна **24 USD**, а на групу **18 USD**), ЗАД **18 USD**, Австралия **24 USD**, Канада **17 CDN**.

Шицки преклади и оригинални написи защицени © 2002 - 2012 “Руснаци у швецех”. Репродукция истих допущена лем по одобрено Редакцији

IN MEMORIAM

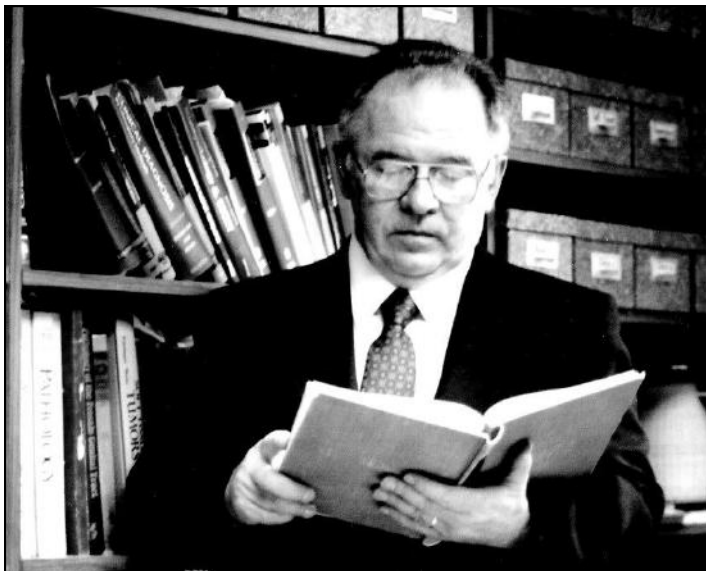
Др. ВЛАДИМИР СОЛОНАР (1926-2012)

Др. Владимир СОЛОНАР (Dr. Waldo Konstantin Solonar, Ph. D.), патолог у пензиї, умар соботу 13. октобра у болніци “Шведски медицински центр” у Сиетлу, у америцкей союзней держави Вашингтон.

Др Владимир Солонар ше народзел 1926. року як перше дзецко у фамелиї **Констатнина** и **Єлени Солонар**, познатей керестурскей апатикарки и здравственей просветительки. Дзецинство препровадел у Руским Керестуре дзе закончел основну школу. Перши штири роки гимназиї закончел у Новим Садзе дзе и матуровал после Другей шветовой войны. Под час войны бул у у гимназиї у Баї при римокатолицких монахах, цистерцитох. До войны пошол кед му було 17 роки, вешенї 1944. року и служел у артилерії зоз ише штирома Керестурцами.

Медицину студирал у Загребе дзе дипломовал 1953. року и такой предлужел и специализацию у обласци патології у Покраїнскей больніци у Новим Садзе.

Пошол до Французкей 1959. року и там остал жадаючи лепши животни условия и себе и своему

потомству. Два роки робел у больніцох на патології але вечарами учел англійски язык. Року 1961. одпутовал до Америки дзе патологове були гледани фаховци. Припознали му диплому зоз загребского университета кед положел еден барз зложени испит з медицини у процесу нострификації. У Америки почали його библијски седем посни роки – мушел учиц язык, обнавляц специализацию але и робил у больніцох. Перши пейц роки жил у Филадельфії, у держави Пенсилванії дзе ше 1962. року оженел зоз **Хилду Улман**, младу емигранткиню хтору бурї живота принесли до Америки зоз тедишней Восточней Немецкей. Ту ше им народзел и перши син **Артур**.

Др Солонар ше 1966 року преселел зоз фамелию до Сиетлу, у держави Вашингтон дзе по другираз закончел специализацию у патології. Ту ше им народзели дзивка **Корина** и младши син **Теди**. 1968. року достал роботу у едней больніци у держави Монтани. У восточней часци тей держави служел 23 роки як больнічки патолог и зоз роботу покривал територию вельку як цала Бачка а на ней жили лем коло 40.000 людзе.

У едней нагоди ми приповедал:

- Року 1976 сом бул у Керестуре родичох нащивиц. Од кеди сом пошол вельо того ше там дома прменело. Спознал сом теди и сам же ше “не мож дому вратиц”. Ми

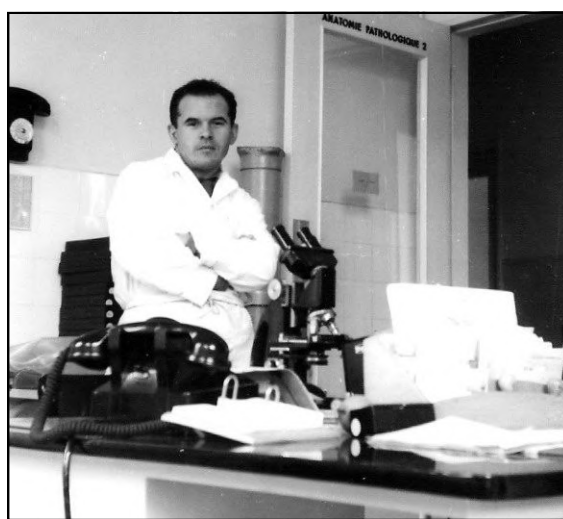
Єлена и Константин Солонар,
Руски Керестур

Млади Владимир Солонар

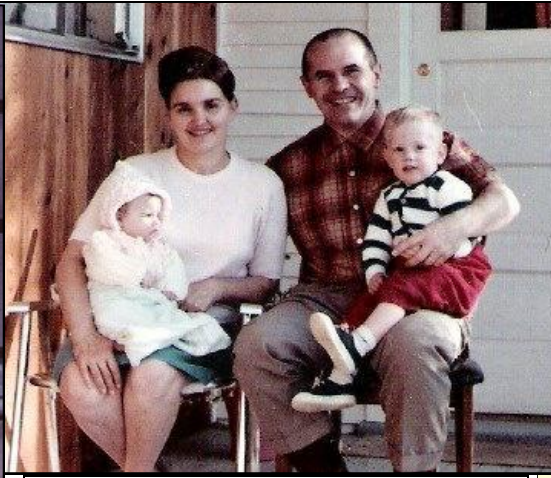
Владимир и Хилда у нащиви Р. Керестуру у дружтве зоз парохом Сегедийом и владиком Букатком

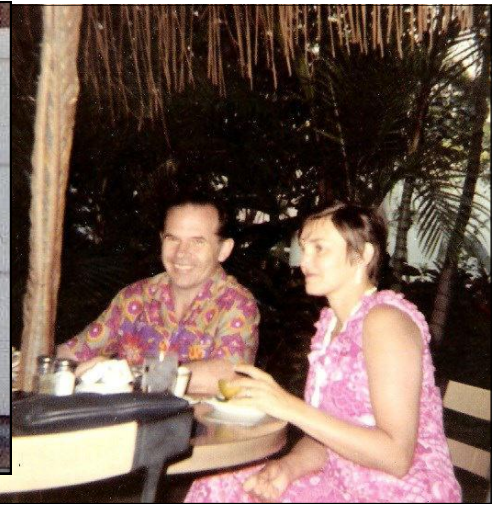
Млади патолог, Париз, Французка

Винчанс
1962. рок

Млада фамелия Солонарових у Сьетлу

Солонарово на Гавайох

Артур, Теди, Корина зоз родичами
Владимиром и Хилду Солонар

ше з роками меняме а и дом ше
меня та человек ма чувство же е странец и у своім родним
месце. Тедишні парох-викар Мижо Макаї ме погосцел на
парохии. Ми ше спайташели ище як гимназиялци.

Мойо родичи були ту при нас у Монтани два раз, на
длугши час. Умарли обидвойо 1982 року. Поховани су на
керестурским теметове, попри дїда и баби Полївкових. А там
похована и моя прабаба Петригалова, бабова мац. Пришла до
Керестура под час Першей шветовой войны.

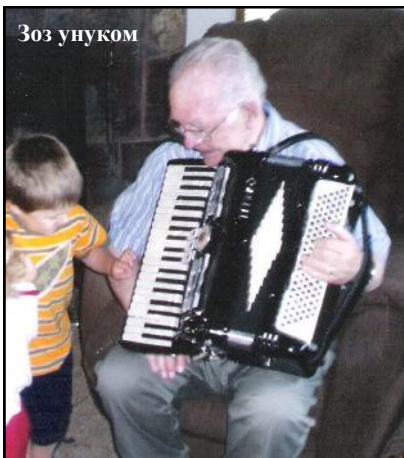
Кед о своім досц длугоким живоце роздумуем,
свидоми сом же кельо добрим людзом, а насампредз
родичом, мам дзековац за помоц и храбрене. А за цо сом
окреме подзековни то же сом себе ту у Америки добру,
вирну пару нашол за живот. Почали зме як двойо худобни
имигранти, зложели нашо сили и рушели ше на длугу драгу
ведно, а полни зоз надїю за лепши живот.. Та так нас судьба
принесла до Монтани и ту наш дом, гоч пол шерца вше
остане у Старим Краю...

Як пензионер др Владимир Солонар зоз супругу
Хилду жил у заходней Монтани, у варошику Полсон. У
медзичаше достали и шесцero унуки. На початку 2012 року
Солонарово ше преселели до варошу Исаквах при Сьетлу на
поволанку їх дзивки Корини хтора жадала же би були блїжей
при ней. Нажаль, у новим краю др Солонар бул лем неполни
рок. Здраве ше му погоршовало, шерцо вше баржей слабело
и на концу престало дуркац соботу, 13 октобра, у познатей
больниці у Сьетлу. Поховани є пияток, 19. октобра, после
Служби божей у там-тейшей Католицкей церквы.

Др Солонар бул ценени специя-листа, познати
доктор але и почи-товани виселенец хтори отримовал
контакти зоз вецей нашима Руснацами виселенцями зоз

Войводини. И шиц
-ким нескрито припо-
ведал о своім смутку
за старим крайом,
окреме за Руским Кер-
рестуром у хторим,
голем у памятокх,
барз часто перебувал.

Г. Колесар

Зоз унуком

Владимир зоз сином Тедийом,
його супругу и сином

Златна свадзба Хилди и Владимира Солонарових 2012.

